Lodzer Tageblat № 54

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem.

פרייז 15 גראשען

לאדזשער טאגעבלאט

היינט 6 זייטען

25-טער יאהרגאנג. || 3. marca 1932 || דאנערשטאג, כ״ה אדר א׳ תרצ״ב || רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פּיעטריקאווער 16. טעלעפאנען פון: רעדאקציע 100-57, פון אדמיניסטראציע 100-47

פאגראמען אויף יודען אין יאראסלאוו און ריבּינסק

מארשאל פּילסודסקי אפגעפאהרען קיין עגיפּטען

א בלוט-בלבול אין סאוויעט-רוסלאנד

ריבּינסק (ספּ.) אין ריבּינסק און יא- ראסלאוו בײַ דער וואלגא זענען פארגע- קומען פאגראמען אויף יודען. צווישען דער בעפעלקערונג האט מען פערשפּרייט קלאנגען, אז די יודען האבען צוגעריסט 7 קריסטליכע קינדער און זיי ערמארדעט צוליב ריטועלע צוועקען. עס איז צוליב דעם געקומען צו בלוטיגע ארויסטרעטונגען געגען יודען. פון מאסקווא איז ג״פּ״ו געשיקט געווארען א שטארקע אפּטיילונג פון ג. פּ. או. מיליטער.

צוליב זײַן 50-יעהריגען מעמבערשאפט. עס איז דערהאלטען געווארען א בעגרי- סונג פון הויך-קאמיסאר, וועלכער ווינשט ערפאלגרייכע ארבייט.

אויך נאמען פון א״י-עקזעקוטיווע האט בעגריסט עקזעקוטיווע-מיטגליד פארב- שטיין. עס זענען אויך דערהאלטען גע- ווארען בעגריסונגען פון הרב קוק און תל-אביב׳ער בירגערמייסטער דיזענגאף.

די רעוויזיאניסטען זענען נישט ארײַן אין פרעזידיום.

א״י פראדוקטן וועלען געניסען פון אימפארט-הנחות קיין ענגלאנד

לאנדאן, 2 מערץ (יטא) דער נײַער צאל-טאריף, וואס איז ארײַן אין קראפט דעם 1 מערץ איז אויך חל אויף די א״י- א״י-פראדוקטען ווײַלען געניסען פון א פון די זעלבע הנחות, וואס די פראדוקטען פון אלע איבריגע ענגלישע קאלא- ניעס.

יאפאנער פערנומען טא-שאנג

כינעזער געצוואונגען זיך צוריקצוציהען. —באהן-ליניע נאנקין—שאנכאי ווערט באמבארדירט

שלום-אונטערהאנדלונגען קומען פאר אויף א קריגס-שיף

לאנדאן, 2 מערץ (ספּ.) די גאנ- צע פערגאנגענע נאכט האבען די יא- פאנער נישט אפגעשטעלט דעם הורא- גאן-פייער אויף דער גאנצער פראנט- ליניע פון שאנכאי ביז קיאנג-וואן.

די אינאויפהערליכע קאנאנאדע האט אנגעמאכט אויסערגעוועהנליכע היזיקות אין שאפעי. דער גאנצער קווארטאל שטעלט מיט זיך פאר א שרעקליך בילד. דער רוב הייזער שטעהן אין פלאמען. די בעפעלקערונג קלערט גאר- נישט פון אפראטעווען זייער האב און גוטס. נאר זוכט אנ׳ארט אויסצוהיטען זיך פון די יאפאנישע גראנאטען.

ווען עס האט אנגעהויבען צו טאגען האבען די יאפאנער אנגעהויבען א גענעראל - אפענסיווע אויפ׳ן גאנצען פראנט, בענוצענדיג זיך מיט טאנקס און פאנצער-אויטאס. דער קאמוניקאט פון יאפאנישען הויפט-קווארטיר, מעלדעט אז די יאפאנער האבען נישט אנגע- טראפען אויף קיין שום ווידערשטאנד. טא-סאנג איז פערנומען געווארען דורך די יאפאנער ביי מיגימאלע פערלוסטען.

די כינעזישע אפטיילונגען האבען אויסגעניצט די נאכט-פינסטערקייט און זיך צוריקגעצויגען. די בעריהמטע 19. דיוויזיע, וואס האט 2 וואכען העלדיש פערטיידיגט דעם שטח האט אנגעהויבען א צוריקצוג.

שאנכאי (ספּ.) דאס בעהערשען דורך די יאפאנער טא-סאנג איז דאס ווילכטיגסטע געשעהעניש אין די לעצטע קאמפּפען. טא-סאנג איז א סטראטעגישער פונקט פון ערשט-קלאסיגער וויכטיגקייט. דאס בעהערשען פון דעם ארט דורך די יאפאנער האט געצוואונגען די כינעזער אפּצוטרעטען. די כינעזישע אײַנוואוינער פון שא-פעי האבען מורא פאר רויבע- רײַען מצד די צולאזענע זעלנער און בע- האלטען זיך אויס אין אינטערנאציאנאלער צייל פון דער אויסלענדישער קאנצעסיע.

יאפּאנישע אעראפלאנען ארבייטען...

נאנקין (ספּ.) די יאפאנישע אעראפ- לאנען האבען פאלשטענדיג פערניכטעט דעם וואקזאל אין נאן-טשאנג און קון- משאן אויף דער באהן-ליניע.

שאנכאי — נאנקין. די יאפאנישע אעראפלאנען באמבארדירען אויך די בריק אין דער נאהענט פון קון-משאן.

די כינעזער ציהען זיך צוריק גוטווילליג

לאנדאן (ספּ.) די ידיעה וועגען כי- נעזישען צוריקצוג האט זיך בעשטעטיגט. דאס כינעזישע מיליטער וועט זיך צו- ריקציהען 20 קילאמעטער הינטער שאנ- כאי, אזוי ווי די יאפאנער האבען זיך גע- וואונשען.

דער ראזיגער פאקט ווערט קאמענ- טירט אויף אנ׳אופן, אז די כינעזער ווי- לען נישט געבען יאפאן א פרעטעקסט צו א בעוואפענטער אקופאציע פון לאנד.

אויף א קריגס-שיף רעדט מען וועגען שלום

שאנכאי (ספּ.) אויפ׳ן רעק פון קרייצער „קענט״ האבען זיך אנגעהויבען די שלום-אונטערהאנדלונגען אין דער אנוועזענהייט פון פערטרעטער פון די גרויסע מלוכות. די כינעזישע מיליטער- מאכט האבען אבער מתרה געווען, אז אויב די יאפאנער וועלען שטעלען נישט גינסטיגע בעדינגונגען וועלען זיי ווייטער שטעלען א ווידערשטאנד.

מארשאל פּילסודסקי פערבלייבט נישט אין רומעניען

בוקארעשט (ספּ.) עס איז דא אנגעקומען מארשאל פּילסודסקי. אויפ׳ן וועג קיין קאנסטאנצא, פון וואנען ער פאהרט מארגען אפּ קיין קאיר, וואו ער וועט פערברענגען זײַן אורלויב, און בו- צאי ראט דעם מארשאל בעגריסט פרע- מיער יארגא און פערברענגט מיט איהם א שעה צײַט.

זיך געזעגנט די סעסיע פון אספת הנבחרים

ירושלים, 2 מערץ (יטא) הײַנט האט זיך גענעהויבען די צוועלפטע יעהר- ליכע סעסיע פון אסיפת הנבחרים. בן- צבי האט געהאלטען די ערעפנונגסרעדע. ער האט בערוהרט די ארגאניזאציע פון די קהלות און די ענטוויקלונג פון יודישען ישוב צוליב דעם, וואס עס זענען נישט אויסגעפיהרט געווארען די בעשטימונגען פון מאקדאנאלד׳ס בריף צום ״י״ וויצ- מאן. ער האט ארומגערעדט די פאליטי- שע געפאהרען, וואס לויערן אויפ׳ן יודי- שען אויפבוי-ווערק. די גאנצע אויפמערק- זאמקייט — האט געזאגט בן-צבי מוז קאנצענטרירט ווערען אויף די פראבלע- מען פון אימיגראציע און יודישע אר- בייט.

ווען דער רעדנער דערמאנט די דריי געפאלענע חלוצים, בעעהרט די פערזאמ- לונג אויפשטעהן פון די ערטער. אוסיש- קין איז שטורמיש בעגריסט געווארען

אונזער ליבן טורן-ברודער, דעם אויפריכטיגן קעמפער און טוער לטובת דער יוד. טורן-בעוועגונג, ה׳ הילארי שטראהוויס צוליב דעם צער, וואס האט איהם געטראפען מיט׳ן טויט פון זיין הייסגעליבטען פאטער

אהרן ז״ל

דריקען מיר אויס אונזער טיפען מיטלייד. אין זיין ווייטערדיגער ארבייט לטובת אונזער בעוועגונג זאלסטו א טרייסט געפינען!

שרה און ליב קארפּאווסקי

צייטוויליג דאנציג, אין פעברואר 1932.

אונזער טיפען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער פאמיליע

יערוזאלימסקי און סעגאל

צום טויט פון זייער פאטער און שוויגער-פאטער

מ״מ חיים יהודה לייב סג״ל

וועלכער איז געשטארבען אין תל-אביב אין עלטער פון 100 יאהר

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

אהרן יוחנן ראזענבלום ומשפחתו

די בעזיצער פון טאלאנען

פון 1—200

קענען זיך מעלדען היינט ביז 2 א זייגער אין לאקאל

פון „נותן-לחם״

סאלנא 14

בעמערקונג: מיטברענגען מיט זיך זעק.

בצער עמוק ויגון מודיעים אנחנו על האסון הנורא שקרה לנו במות עלינו בארצנו הקדושה בתל-אביב ביום ש״ק, כ׳ לחודש אדר א׳ תרצ״ב

נ״ע

מ״מ מאיר חיים יהודה לייב סג״ל

בשנת מאה לימי ח״י

והובל שם לקבורה

משפחתו המתאבלת.

TOWARZYSTWO KREDYTOWE

dla Handlu Spożywczego w Łodzi

Spółdzielnia z ogr. odp.

Stary Rynek 15, telefon 139-38

דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז די נייע פערוואלטונג האט שוין איבערגענומען איהר אמט און די באנק ערלעדיגט פינקטליך און רעעל

אלערליי באנק-אפּעראציעס

לויט די אנגענומענע פארשריפטען, ווי ערטיילט הלוואות, אינקאסירט וועקסלען און דאקומענטען, דיסקאנטירט און נעהמט אן וו קלאדען אויף אפּשפּארונגס-ביכלעך פון 5 זלאטים אן. 916

די קאסע איז טעטיג פון 9—1 און פון 3—4 נאכמיטאג, א חוץ שבת.

אומזיסטע מעדיצינישע הילף

— ערטיילט —

„נותן-לחם״ סאלנא 14, טעלעפ. 43-45.

יין כשר!!!

מיר מאכען בעקאנט אונזער ג׳ קונדשאפט, דאס דער איינצעל- פערקויף פון דער וויין און מעהד פאבריק פירמע

„פּראגרעס״

אלטער מארק 2, וואס עקזיסטירט מיט דעם גרעסטען ערפאלג איז איבערגעטראגען געווארען

אין פראנט-געוועלב, אלטער-מארק 1.

צוליב רעקלאמע פון ניי-ערעפענטען געוועלב פערקויפען מיר א פלאש פון 1/4 ליטער גוטען ראזינען-וויין נומער 6 נאר 35 גר. און 1/4 ליטער דעם בעוואוסטען ראזינען-וויין נומער 7 נאר 45 גר.

איבערצייגט אייך מיט אייער פאמיליע, אז הנאה האבט פון גוטען וויין, וואס קאסט נישט טייער איז נאר ביי די פירמע „פּראגרעס״.

מיט אכטונג וויין און מעהד פאבריק

פירמע „פּראגרעס״

אלטער-מארק 2, טעל. 82-184.

פאר לערע פירטעל-ליטערדיגע פלעשער פון פירמע „פּראגרעס״ צאהלען מיר 5 גר. פאר באטשינקע און קווארט-פלעשער 10 גר.

מזל-טוב

מיין הערצליכען מזל-טוב, ווינש איך דער פערוואלטונג פון פעראיין „מחזיקי-חולים״, קילינסקי 120 (שייבלערס ראיאן) צו זייער גרויסען דערגרייכענדען ערפאלג צו בעקומען א אייגענעם לאקאל פאר דעם פעראיין „מחזיקי-חולים״ אלס מתנה.

גלייכצייטיג ווינש איך דעם הערן שמואל הובעל און פרוי פאר זייער מתנה לטובת „מחזיקי-חולים״ אריכות ימים ושנים.

מיט אכטונג יוסף פריימאן.

איינלאדונג.

דער לאדזשער טויב-שטומער-פעראיין האט דעם כבוד איינצולאדענען אלע מיטגלידער און סימ- פאטיקער אויף דעם

פּערוו יונגס-אווענד

וואס קומט פאר הײַנטיגען שבת, דעם 5. לויט אין די לאקאלען זאוואדזקא 4, מיט פערשידענע אטראק- ציעס, ווי אויך טענץ ביז פריה, פאנטען-לאטעריע א.א.וו. אנפאנג 9 אוועגד. איינגאנג פרייה.

לעזט און אבאנירט דאס לאדזשער טאגעבלאט״

Dr. med. Józef Izykson

ספּעצ. פאר אויערן, נאז, האלז קראנקהייטען שטים און שפּראכשטערונגען

צוריקגעקעהרט

נעמט אן פון 12—2 מיטאג און 5—7 ווו.

פּאמאדניאווא 9, טעל. 210-75

Dr. Niewiażski

ספּעציאליסט פאר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואכע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען און עלעקטרא - טעראפּיע אנאליזען.

פאר דאמען ספּעציעלער ווארטע-זאל.

אנדזשעיא 5, טעלעפ. 159-40

נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, און פון 5 ביז 9 אוו. זונטאג פון 9 ביז 1 א זייגער נאכמיטאג.

Dr. med. Ludwik Falk

ספּעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען

נאווראט 3, טעל. 128-07

נעמט אן פון 12—1 און פון 5—7.

„לינת-הצדק״ — לאדז, — צעגעלניאנא 17.

דער פיזיקאליש-טעראפּישער קאבינעט איז טעגליך טעטיג פון 6-4, 1-11 און געפינט זיך אונטערן אויפזיכט פון א דאקטאר-ספּעציאל.

קווארץ-לאמפּ דיאטערמיע

סאללוקס עלעקטרישע בעדער

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאנא 4

טעלעפאן 216-90

ספּעציאל-ארצט פאר הויט און ווענעריש׳ע קראנק- הייטען און מענער-שוואכע. אלע-ארט אנאליזע בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראלען.

נעמט אן פון 9—2, און פון 5—9 אווענד. בעזונדער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. W. Eychner

אקושער און פרויען-ארצט

וואוינט איצט

צעגעלניאנא 4 (נעבען קינא „טשארי״), טעל. 134-72

נעמט אן פון 2,30—4 און פון 7—8 אווענד.

היטלער נעמט וואהל-לאזונגען פון... חומש

„עין תחת עין, שן תחת שן" מוז זיין דער יסוד פון דער דייטשער קאנסטיטוציע

בערלין, 2 מערץ (סמ.) היטלער האט אין האמבורג געהאלטען א וואהל-רעדע, אין וועלכע ער האט געזאגט, אז די היטלעריסטען וועלען ביים אי ערנצמען די מאכט זיך בעמיהען, אז דער ביבלישער פרינציפ פון „אג'אויג פאר אג'אויג, א צאהן פאר א צאהן" זאל זיין דער יסוד פון דער דייטשער קאנסטיטוציע. דאן וועט קיינער נישט האבען די דרייסטקייט צו צווייפלען, אז די שריט פון די היטלעריסטען טראגען א לעגאלען כאראקטער.

באנדיטען צוגעגנבט לינדבערג'ס זונדעל

זיי פארלאנגען 50 טויזענד דאלאר אויסקויף-געלד

ניו-יארק (סמ.) די ניו-יארקער אנגוואויגנער זענען אויפגעפאלט פון דער ידיעה וועגען צוגנב'ענען לינדבערג'ס זונדעל פון 19 חדשים.

בעת אין דער ווילע פון בערימטען לאפט-פליהער האט זיך געפונען נאך די דינסט זענען צוגעפאהרען אומבעקאנטע און צוגענומען דאס קינד.

וואס האבען צוגענומען לינדבערג'ס זוהן פארלאנגען 50 טויזענד דאלאר אויסקויף-געלד.

ווען די דינסט איז 10 אזייגער ארויס און לאפט-צימער האט זי שוין דאס קינד נישט אנגעטראפען.

ניו-יארק (סמ.) די באנדיטען,

פרעסע קאנפערענץ פון דער „אגענץ" עקזעקוטיוו

לאנדאן, 2 מערץ (יטא) די יודישע „אגענץ" האט צוזאמענגערופען א פרעסע-קאנפערענץ.

פראפ. בראדעצקי האט רעפערירט וועגען פאליטישע פראגען. עס איז נישט צו ערווארטען, האט ער געזאגט, אז דער צוויימער טייל פון פרענטיש-בעריכט זאל אזוי שנעל פארעפענטליכט ווערען. אלע ידיעות וועגען א יודיש-אראבישער קאנפערענץ ביים רונדען טיש שטימען נישט מיט דער ווירקליכקייט. עס איז נישט פארהאן אזא פארשלאג.

עס איז דא א גוטע האפנונג, אז די א"י-פראדוקטען זאלען גענידערט ווערן פון א הנחה-צאל.

נוימאן האט רעפערירט וועגען ער-פאלג פון דער א"י-קאמפאניע אין אמע-ריקא.

בערל לאקער האט רעפערירט וועגען פינאנציעלע פראגען.

אין כארבין איז פולשטענדיג רוהיג

בערלין (י.ט.א.) דאס היגע ביו-רא פון היאס-יקא-עמיגדירעקט (היקעם) האט איבערגעגעבען דער י.ט.א. א בריף, וואס דאס ביורא האט בעקומען פון כארבין דאטירט דעם 7-טען פעב-רואר. אין דעם בריף ווערט איבערגע-געבען, אז אין סמך פון 9 טעג איז כארבין געווען איזאלירט פון דער גאנ-צער אויסען-וועלט. קיין שום עקסצע-סען זענען צבער דארט נישט פארגע-קומען. איצט איז אין דעם גאנצען געגענד רוהיג, און די קאמוניקאציע מיט דער אויסען-וועלט איז צוריק נאר-מאל.

דעם 6-טען פעברואר איז צוריק געשיקט געווארען דער יאפאנישער קאנסולאט אין כארבין. דער דאזיגער פאקט איז בעזונדערס וויכטיג פאר עמיגראנטען, וואס בעקומען דורך דער יאפאנישער קאנסולאר-מאכט די מעג-ליכקייט צו עמיגרירען אין זייערע בע-שטימונגס-לענדער. דער יאפאנישער קאנסולאט מאכט לעצטענס אבער גרע-סערע שוועריגקייטען ביים בעקומען טראנזיט-וויזעס. עס זענען אויך געש-טיגען די פרייזען פון שיפס-קארטען אויף די יאפאנישע טראנסאצעאנישע שיפען.

נעבען געווארען לויט דער פאדערונג פון דער גוואטעמאלא'ער האנדעלס-קאמער. דער דעקרעט פערווערט צו פערלען און בעפעהלט צו דעפארטירען פון לאנד אין משך פון 2 חדשים אלע פערזאנען, וואס פערנעמען זיך מיט'ן הויזיר-האנ-דעל. דער דעקרעט איז געווענדעט די-רעקט געגען די יודען, מחמת זיי מאכען אויס די איבערוועגענדע מעהרהייט פון די פעדלער אין גוואטעמאלא.

די געטראפענע יודישע פעדלער-מיש-פחות געפינען זיך אין א מורא'דיגער לאגע. היות זיי טארען נישט האנדלען האבען זיי נישט קיין שום מעגליכקייט צו שאפען זיך די נויטיגע מיטלען, כדי צו קאנען פערלאזען גוואטעמאלא.

ווי עס הייסט, האט די גוואטעמאלא'ער האנדעלס-קאמער אונטערגענומען די אק-ציע געגען די יודישע פעדלער דערפאר, וואס די לעצטע האבען שטארק קאנקו-רירט מיט די ארטיגע גרויסהאנדעל-פירמעס.

רומענישער געזאנדטער אין וואשינגטאן

זאגט צו א נייע אויספארשונג וועגען דער סאראקא-שחיטה

וואשינגטאן (י.ט.א.) דער רו-מענישער באטשאפטער אין וואשינגטאן מיניסטער דאווילא האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון פערבאנד פון די רו-מענישע יודען אין די פאראייניגטע שטאטען. די דעלעגאציע האט בעריהרט די פראגע וועגען דער טראגישער דער-שיסונג פון די 5 יודישע יונגעלייט דורך דער רומענישער גרעניץ-וואך אין סאראקא. מינ. דאווילא האט דער דע-לעגאציע ערקלערט, אז לויט זיינע אינ-פארמאציעס האט די רומענישע רעגי-רונג צוגעזאגט דורכצופיהרען ארום דעם ענין סאראקא א נייע אויספאר-שונג, ער האט דערביי צוגעזאגט זיין אונטערשטיצונג פאר דער דורכפיהרונג פון א פרישער אויספארשונג.

ראטמאן פון ווארשאווער שטאט-ראט פוילישער „אל-קאפאנע"

הונדערטער ווארשאווער יודישע סוחרים זענען דורך דער באנדע טעראריזירט געווארען

די גאנצע באנדע מיט'ן ראטמאן בראש זיצט שוין אין פאוויאק

אין געלטונגען „ראבאטניק" לייענען מיר א סענסאציאנעל שפאנענדע געשיכ-טע פון א פוילישען אל קאפאנע, וואס קלינגט אזוי אויסטערליש. דער פוילי-שער אל קאפאנע איז דער ראטמאן אין ווארשאווער שטאט-ראט, לוקאש שעט-ינמקאווסקי, א מיטגליד פון ב. ב. ס.

אל קאפאנע'ס באנדע האט געהאט איר זיץ-ארט אויפ'ן קארצעלי פלאץ. פון דארט זענען ארויסגעגעבען געווארען די בעפעהלען.

אלע סוחרים, וואס האבען געהאט „בוד-קעס" און שטעלען אויפ'ן דערמאנטען פלאץ, האבען געמוזט צאהלען „מאשטעט-קא'ס" באנדע — אזוי האט מען גערופען ראטמאן שעטינמקאווסקי — א רעגו-לערן חודש-אפצאהל. האט ווער געוואגט צו זיין ווידערשפעניג, האט מען אוהם צושטאכען און פערוואונדעט.

די אונהאבער פון די בודקעס האבען אפט געמוזט „אפקויפען" זייערע בודקעס פון טאשעמקע'ן.

אויך צו ליקווידירען האט מען געמוזט נעמען אנ'„ערלויבניש".

ווען א סוחר האט התנגדות געמאכט א טאלמער, אדער א זהן, האט די באנדע געמוזט בעקומען א „חתונה מתנה". דער סוחר יצחק דיאמאנד, וועלכער האט נים געוואלט בעצאהלען די געפאדערטע סו-מע, איז אזוי צושלאגען געווארען, אז ער איז אראפ פון זינען.. א צווייטער יודישער סוחר הערש זינגער ליגט א געפעהרליך קראנקער אין שפיטאל.

צום מארש פון די לאפוצעס אויף העלזינגפארס

דער לאפא-פיהרער גענעראל וואלעניוס (לינקס) און די היפט-שטאט העלזינג... ערקלערט געווארען בעלאגערונגס-צושטאנד.

סמעטאנ'ס נייער דיקטאטאר

דער שול-דירעקטאר סימאט, בא-שטימט דורך ליטע אלס פרעזידענט פון דירעקטאריאט.

גרוש פון 70 יודישע משפחות פון גוואטעמאלא

דעקרעט וועגען ארויסשיקען פון לאנד פעדלער-אימיגראנטען

האוואנא. (יטא) צוויי יודען, י. בראזשעק און א. ראזענבערג, וואס זענען אהער אנגעקומען פון גוואטעמאלא, טיי-לען מיט, אז די רעגירונג פון דער ראזי-גער צענטראל-אמעריקאנער רעפובליק האט מיט א קורצער צייט צוריק ארויס-געגעבען א דעקרעט, וואס צווינגט 70 יודישע משפחות, וועלכע מאכען אויס א העלפט פון דער גאנצער יודישער בע-פעלקערונג אין גוואטעמאלא, צו פערלא-זען דאס לאנד אין משך פון 60 טעג.

דער דאזיגער דעקרעט איז ארויסגע-

געשטארבען איינער פון די העלדען פון דער הילזנער אפערע

ערשטער אויספארשונגס-ריכטער פון עלילת-דם-פראצעס, וועלכער האט מקריב געווען זיין ריכטער-קאריערע, כדי צו בעווייזען הילזנערס אונשולד

פראג, (יטא) אין קעניגסגרעץ (בעה-מען) איז געשטארבען ד"ר אטא באודיש, געוו. אויספארשונגס-ריכטער און עסט-רייכישען מלוכה-דינסט, מיט וועמענס נאמען עס איז געווען פערבינדען די בע-רוהמטע עלילת-דם-אפערע פון לעאפאלד הילזנער פון יאהר 1899.

ד"ר אטא באודיש איז געווען דער אויספארשונגס-ריכטער, וועלכער יאט דער ערשטער בעטראכט די עלילת-דם-אנקלאגע געגען הילזנער'ן. ד"ר באודיש איז אבער געווען איבערצייגט און הילז-נער'ס אונשולד, ער האט זיך דעריבער אפגעזאגט פון אויספיהרען זיינע אמט-ליכע בעשולדיגונגס-פונקציעס, געבראכט א קרבן זיין ריכטער-קאריערע און זיך פעראייניגט מיט פראפ. מאסאריק, דעם איצטיגען פרעזידענט פון דער טשעכא-סלאוואקישער רעפובליק, כדי צו פירען די בעקאנטע קאמפאניע געגען דעם מיט-טעלאלטערליכען בלוט-בלבול.

בריף אין „פעלעסטיין" פון א הינדוסישען זשור-נאליסט וועגן אנ'אראביש-יודיש. קאנפערענץ

ירושלים. (יטא) „פעלעסטיין" דרוקט א בריף פון א לאנדאנער הינדוסי-שען זשורנאליסט מיט'ן נאמען חוישנו קאראנזיקאר, וועלכער עצה'ט די א"י-אראבער אנצונעמען דעם פארשלאג ווע-גען אנ'אראביש-יודישער קאנפערענץ פון רונדען טיש. קאראנזיקאר האלט, אז די אראבער דארפען זיך צו דעם פראיעקט בעציהען פאזיטיוו, מחמת האבענדיג הינ-טער זיך די אונטערשטיצונג פון די מו-זולמענער אין אינדיען, דארף די אראבי-שע בעפעלקערונג אין פאלעסטינא נישט מורא האבען, אז זי זאל ארויסגעשטויסען ווערען פון לאנד.

דרוקענדיג דעם בריף, פערזעהט אוהם „פעלעסטיין" מיט א קאמענטאר, און וועלכען די צייטונג דרוקט אויס די מיי-נונג, אז דער פארשלאג וועגען אנ'ארא-ביש-יודישער קאנפערענץ פון רונדען טיש איז א ציוניסטישער טריק. דאס וועלט-יודענטום, שרייבט „פעלעסטיין", איז באנקראט און דעריבער האבען נישט די אראבער קיין גרונד צו פיהרען וועלכע עס איז אונטערהאנדלונגען וועגען יודי-שער קאלאניזאציע אין פאלעסטינא.

די בעשלוסען פון'ם צוזאמענפאהר פון די האנדווערקער-קאמערן אין ווארשא

(א) געלטען האט זיך אין ווארשא פערענדיגט דער צוזאמענפאהר פון די האנדווערקער-קאמערן. אין צוזאמענ-פאהר האבען זיך פון דער לאדזשער האנד-ווערקער-קאמער בעטייליגט פרעזידענט זאושוצקי.

דעם צוזאמענפאהר האט פרעזידירט סענאטאר פערלאלמש. צווישען אנדערן איז ארומגערעדט געווארען די לאגע און יערען פאר, די גרויסע ארבייטסלאזיג-קייט, און וועגען אננעמען ראדיקאלע מיטלען, צו פערמינערן די ארבייטס-לאזיגקייט ביי די האנדווערקער.

די לאדזשער דעלעגאטען האבען אויך פעריהרט די פראגע וועגען די אומלעגא-לע האנדווערקער ווארשטאטען, וואס גראבען אונטער די עקזיסטענץ פון די רעגיסטרירטע האנדווערקער ווארשא-טען, ווי אויך וועגען דער אונערליכער קאנקורענץ.

ראן האט זיך דער צוזאמענפאהר פער-נומען מיט דער עקספארט-פראגע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אנגע-נומען געווארען צו שטעלען זיך אין א קאנטאקט מיט די נעהערינגע עקספארט-ארגאנען. און אויך זיך צו ווענדען צום פינאנץ-מיניסטער וועגען איינפיהרען א רוטשאלט פון אומזאץ-שטייער.

צום סוף איז בעשלאסען געווארען, אז ביים אננעמען דורך דער רעגירונג פער-שידענע פראיעקטען, וואס זענען, אנב, נוגע די האנדווערקער, זאל מען זיך קודם כל פערשטענדיגען מיט די האנד-ווערקער-קאמערן.

מען מוז שוין אפגעבען דעקלאראציעס

וועגען הכנסה-שטייער פון פענסיעס

(אג) שבת דעם 5. מערץ איז דער לעצטער טערמין פון אפגעבען דעקלא-ראציעס פון הכנסה-שטייער פון פענסיעס. די דעקלאראציעס בעקומט מען אין יע-דען שטייער-אמט. אין דארט ערקלערט מען אויך, ווי זיי אויסצופילען. פאר נישט אפגעבען קיין דעקלאראציע, דראט א שטראף.

ראטמאן בנימין רום פרעזעס פון פערוואלטונג און ליימיטער פון דער קאאפ. באנק אלטשטאט 15

אונטערן פארזיץ פון ראטמאן ח' בנימין רום איז פארגעקומען די אלגע-מיינע פערזאמלונג פון דער קאאפעראַ-טיווער באנק, אלט-שטאט 15. עס איז אוז געוועהלט געווארען א נייע פערוואל-טונג און אויפזיכטס-ראט, וועלכע בעש-טעהען פון פאלגענדע ה"ה:

די פערוואלטונג: פרעזעס ראטמ. ב. רום, וויצע-פרעזעס ס. ב. רעדליך, מיט-גלידער ווי מאזעלשא, י. נירענבערג, ב. טומאן; פערטרעטער: מ. ראניעלאק, ש. ברייטבארד.

אויפזיכטס-ראט: פרעזעס ח' מ. ערע-ליכט, וויצע-פרעזעס ח. פישלעוויטש, סעקרעטאר ל. גרינשפאן, מיטגלידער ח. פייטלאוויטש, מ. מינעס, פ. רובינשטיין, מ. האפמאן; פערטרעטער ח. מערמאן, מ. גאלדבערג און 8. גראנעס.

די ליידונג פון דער באנק איז אנפער-טרויט געווארען דעם פרעזעס פון דער פערוואלטונג ראטמאן ב. רום.

דער צוזאמענשטעל פון דער נייער פערוואלטונג און אויפזיכטס-ראט, בפרט דאס, וואס עס איז געלונגען צו געווינען די מיטארבייט פון די פרעזעס ראטמ. רום, מ. ערעליכט, ס. רעדליך און אנד. גיט די פולע גאראנטיע פאר דער גוטער ענטוויקלונג פון דער באנק. עס איז אויך צו בעגריסען, וואס די אנפיהרונג און איבערגעגעבען געווארען אין די אויסגע-פרובטע הענד פון אנגעזעהענעם געזעל-שאפטליכען טוער, ראטמאן בנימין רום.

א גנבה אין א מאגאזין נטשטפט

(א) פון שמעון גושע'ס מאגאזין-געשעפט האט מען ארויסגעגנב'עט סחורה פאר 600 זל.

דער פאראייניגטער ארץ-ישראל-קאמפיין אין אמעריקא

ניו-יארק (י.ט.א.) בראש פון דעם פאראייניגטען ארץ-ישראל-קאמפיין אין דער שטאט ניו-יארק האט זיך געשטעלט נאטאן שטרויס, דער זוהן פון פאר-א-יאהרען פערשטארבענעם בע-ריהמטען יודישען פילאנטראפ נאטאן שטראוס.

אין ניו-יארק איז פארגעקומען א גרויסער באנקעט לכבוד סער נארמאן ענדזשעל און לארד סנעל הארי סנעל, מיטגליד פון דער שאו-קאמיסיע, וועל-כע בעטייליגען זיך אין דעם ארץ-ישראל-קאמפיין אין די פאראייניגטע שטאטען.

באסטאן (י.ט.א.) אויף א פייער-ליכען באנקעט, אויף וועלכען עס איז געעפענט געווארען דער ארץ-ישראל-קאמפיין אין באסטאן, איז געזאמעלט געווארען 20 טויזענד דאלאר. דער באנ-קעט איז ארגאניזירט געווארען לכבוד דעם פרעזידענט פון דער יודישער אגענץ נחום סאקאלאוו. א ווארימע בע-גריסונג צום באנקעט האט צוגעשיקט פראפ. אלבערט איינשטיין, וואס ווילט דעם גאנצען ווינטער אין מאנט-וויל-סאן-אבסערוואטאריום אין קאליפארניען

לאנדעס-צוזאמענפאהר פון ארטא-דאקס. קהלות אין טראנסילוואניען

בוקארעשט, (י. ט. א.) אין קלויז (טראנסילוואניע) איז פארגעקומען די לאנדעס-קאנפערענץ פון די ארטא-דאקסישע יודישע קהלות אין טראנסיל-וואניען. אין דער קאנפערענץ האבען זיך בעטייליגט העכער 100 דעלעגאטע.

יודיש טעאטער פילהארמאניע
דירעקצ: א. בעזמאן און ד. צעלמייסטער
ביז פרייטאג, ווערט נישט געשפילט
פרייטאג, שבת, זונטאג, 9 א זייגער אין אווענד
2-טע פרעמיערע
פון דזשעק רעכטצייט
דער שענסטער אמעריקאנער בוף-קאמיקער!
דער יונגסטער אמעריקאנער סטאר
דזשעק רעכטצייט
דער ליבלינג פון לאדזשער פובליקום
איז זיין צווייטע גרויסע אויפפיהרונג און אנציהענדען אינהאלט
סענסאציאנעל!
אינטערעסאנט!
שפאנענד!

איציקל גנב
אין 3 אקטען פון י. פרידמאן
מוזיק-רעזשי: דזשעק רעכטצייט
מיט'ן אנטייל פון די גוט-בעליבטע ארטיסטין-זינגערין יוכבד זילבערג
דער גאנצער אנסאמבל אין שעהנע ראלען.
שבת, 4 א זייגער נאכמיטאג
אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג — צום לעצטען מאל
„יאנקעלע כוואט"
דער שטארק פאפולערער שלאגער-נומער צירעלע!
ווערט געזונגען דורך דזשעק רעכטצייט צוזאמען מיטן פובליקום.
אווענט-פרייזען
פון 80 גר. ביז 2.50 זל.
נאכמיטאג-פרייזען:
פון 50 גר. ביז 2 זל.
בילעטען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע. פאספארטען און הנחה-בילעטען נישט גילטיג.

לאָדזשער טאָגעבלאַט

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16

טעלעפאָנען: רעדאַקציע 180-57, אַדמיניסטראַציע 100-47

דער רעדאַקטאָר נעמט-אָן פון 6 ביז 7 אין אָווענד

נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפּטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

היינטיגע פערזאַמלונג פון פעלקער-בונד וועט דעצידירען צי ס'וועט זיין אַ וועלט-מלחמה, אָדער ס'וועט הערשען דער שלום

פריהלינג ברענגט אָפּטימיזם. — אַרבייטסלאָזיגקייט פערגרעסערט זיך, די פרייזען הויבען זיך

„אַ כוואַליע פון אָפּטימיזם טראָגט זיך איצט איבער דער וועלט — בעהויפּטעט דער „איל. קוריער צאָדז." — אַלס אויסדרוק פון די נעגענדערטע שטימונגען איז די העכערונג פון די קורסען פון אַקציעס און אָבליגאַציעס אויף די וועלט-בערזעס. די פרייזען-העכערונג פון די וויכטיגסטע רויה-מאַטעריאַלען, תבואה, בוימוואָל, מעטאַלען — דער פעסטער קורס פון ענגלישען פונט — דאָס בעהערשען דעם אַלוועלטליכען באַנק-קריזיס.

„דער מקור פון די אָפּטימיסטישע שטימונגען איז דער אָנקומענדיגער פריהלינג. דער שרעקליכער ווינטער, איינער פון די שרעקליכסטע, וועלכער איז געווען בעקאַנט דער מענשהייט, האַלט ביים סוף. אין חודש מערץ פאַלט די אַרבייטסלאָזיגקייט אין כמעט אַלע מלוכות. עס קומט איצט אומעטום אַן אָנטשפּאַנונג.

„אין קיין איין אייראָפּעאיש לאַנד האָבען די זאַמלער אין די בענק, וואָס זיי האָבען אַריינגעלייגט זייערע אָפּשפּאָרונגען, נישט געליטען קיין שאָדען. דאָס האָט געבראַכט צו אַ בערוהיגונג צווישען דער בעפעלקערונג. די דאָזיגע בערוהיגונג האָט ערמעגליכט צוריקצוקעהרען זיך צו דער פּאָליטיק פון בילינג געלד. אַמעריקאַ, ענגלאַנד, שוועדען און נאָרוועגען האָבען פערקלענערט דעם צינז-פוס. אויך אין אַנדערע לענדער רעכענט מען זיך אויף אַ פערקלענערונג פון צינז-פוס.

אין דעם צוריקגאַנג צום בילינגען געלד האָט ענגלאַנד געשפּילט אַ גרויסע ראָל. מ'קאָן היינט מיט דער פולער זיכערקייט פעסטשטעלען, אַז ענגלאַנד איז אַרויס געשטאַרקט פון דעם שווערען קריזיס, וואָס זי האָט אַדורכגעלעבט אין די לעצטע אַנדערהאַלבען יאָהר. די פערשטאַרקונג פון די ענגלישע פינאַנסען האָט געשטאַרקט די פינאַנסען פון דער וועלט.

אַ גרויסע ראָל אין די אָפּטימיסטישע שטימונגען שפּילט אויך די פּאָליטישע ענטשפּאַנונג, וואָס איז געקומען טיילוויז צוליב דער פראַנצויזיש-ענגלישער דערנעהנטערונג. אין צוליב דעם, וואָס נישט-קוקענדיג אויף אַלע פאָראויסזאָגונגען איז דאָך היטלער ביז איצט נישט געקומען צו דער מאַכט. די אַלגעמיינע איבערצייגונג איז, אַז הינדענבורג וועט אָפּהאַלטען אַ נצחון ביי די בעפאָרשטעהענדע פּרעזידענט-וואַהלען און דערמיט וועט די היטלער-געפאַהר בעדייטענד אָפּגעשוואַכט ווערען. ס'זענען שוין איצט פאַרהאַן אַ סך שטימען, וואָס בעהויפּטען, אַז דער פּסיכאָלאָגישער מאָמענט פאַר'ן זיג פון היטלעריזם איז שוין פאַרביי, און ווען ברינינג זאָל אָפּהאַלטען נצחונות אין דער אויסערן-פּאָליטיק, וועט קומען אַ גיכער אָפּפאַל פון דער היטלעריסטישער בעוועגונג.

„דער זיג פון הינדענבורג'ן אין דייטשלאַנד, וועט נישט בלייבען אָהן אַן איינפלוס אויף די פּאַרלאַמענטס-וואַהלען אין פראַנקרייך — און ס'איז מעגליך, אַז דאָס וועט ערמעגליכען צו לעזען דאָס רעפּאַראַציע-פּראָבלעם. דאָס זענען די סיבות פון די אָפּטימיסטישע ווינטעלער, וואָס בלאָזען איצט איבער דער וועלט. צי וועט דאָס אָבער ברענגען אויך צו אַ וועטער-ענדערונג ביי אונז?

די „גאַז. וואַרשאַווסקאַ" גלויבט קנאַפּ דערין, אַז ביי אונז זאָל אַזוי גיך קומען צו אַן ענדערונג צום בעסערען. זי נעמט אַלס ביישפּיל דעם איינטאָגיגען שטרייק פון די קאָמונאַלע בעאַמטע, וועלכער איז אַדורכגעפיהרט געוואָרען סאָלידאַריש אין אַ פאַר צעהנדליג שטעט.

דעמזעלבען טאָג, ווען די אָנגעשטעלטע אין די זעלבסט-פערוואַלטונגען, וועלכע ווערען אָנגעפיהרט אויך דורך סאַנאַציע-דעפּוטאַטען, האָבען דעמאָנסטרירט אין פערטיידיגונג פון זייער קיום, האָט אויף דער אַדמיניסטראַציע-קאָמיסיע פון סיים זיך געפינען דער געזעץ-פּראָיעקט, געגען וועלכען דער שטרייק איז געווען געווענדעט. אַלס רעפערענט פון דאָזיגען פּראָיעקט איז בעשטימט געוואָרען דעפּ. פּאַלאַטשיק, איינער פון די סאַנאַציאָנישע פיהרער פון די פעראיינען פון די קאָמונאַלע אָנגעשטעלטע, וועלכע האָבען זיך בעטייליגט אין שטרייק.

„נאָך אַ בולט'ער ביישפּיל פון פאַלשען שפּיל פון סאַנאַציע-לאַגער איז די אַקציע וועגען פערקלענערן די פרייזען פון עלעקטרישען שטראָם. מ'דאַרף דאָך נישט פערגעסען דעם פאַקט, אַז די העכערונג פון טאַריף פון עלעקטרישען שטראָם איז געקומען אַלס רעזולטאַט פון דעם נאָר וואָס איינגעפיהרטען שטייער אויף עלעקטריע. דעם דאָזיגען שטייער האָבען בעשטימט די זעלבע מענשען, וועלכע טרעטען איצט אַרויס אין דער ראָל פון דער עקספּלואַטירטער בעפעלקערונג. דער ענדעקישער אָרגאַן זעהט שוין איצט, אַז דאָס „פאַלשע שפּיל" פון דער סאַנאַציע דערנעהנטערט זיך צום סוף. דערווייל אָבער איז נישט פאַרהאַן קיין שום גרונד צו זיין אָפּטימיסטיש.

דער „ראָבאָטניק" איז אויך פּעסימיסטיש אין דער אָפּשאַצונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטישער לאַגע, בעזונדערס צוליב די שלאַכטען ביי שאַנכײַ. דער פּעפּעעסישער אָפּיציאָז זעהט אין דער אויסעראָרדענטליכער פערזאַמלונג פון פעלקער-בונד, וועלכע קומט זיך הײַנט צונויף אין גענף אויסשליסליך צוליב די געשעהענישען אויפ'ן ווײַטען מזרח, די איינציגע לעצטע רעטונג אויסצומיידען אַ מלחמה, וואָס קאָן זיך איבערטראָגען פון ווײַטען מזרח אויך אַנדערשוואו.

און ווייל דאָס איז די לעצטע רעטונג פאַר'ן וועלט-שלום, פאַר'ן קיום פון פעלקער-בונד, מיינט דער „ראָבאָטניק", אַז דער פעלקער-בונד וועט מוזען אָנווענדען די לעצטע און ראַדיקאַלסטע מיטלען, וואָס זענען אין זיין רשות, כדי צו צווינגען יאַפּאַן אָפּצושטעלען די שלאַכטען.

די מיטלען זענען: בלאָקאַדע, עקאָנאָמישער בויקאָט, פינאַנציעלער דרוק א. ד. גל. די דאָזיגע מיטלען וועלען גיך דערפיהרען יאַפּאַן צו בעזינען זיך.

אָבער מיט'ן אָפּשטעלען די שלאַכטען ביי שאַנכײַ וועט נאָך נישט זיין איינגעשטעלט דער שלום צווישען כינא און יאַפּאַן. „אונטער דער יאַפּאַנישער געפאַהר קומט פאָר אַ קאָנסאָלידאַציע פון כינא. ס'פערשטאַרקט זיך די ווידערשטאַנדס-קראַפט פון כינעזישען פאָלק און די שטרעבונג צוריק אָפּצונעמען דאָס צוגערויבטע מאַנדזשוריען. די סאָוויעטען מאַכען ענערגישע קריגס-הכנות, די פעראייניגטע שטאַטען האָבען קאָנצענטרירט 56 קריגס-שיפען ביי די האַוואַיער אינזלען.

„די מלחמה-געפאַהר וועט נישט בעזייטיגט ווערען בלויז דורך דעם אָפּשטעלען די באָמבאַרדירונג אויף שאַנכײַ. דער פעלקער-בונד איז בערופען נישט נאָר דערצו צו מאַכען אַ סוף צו די מלחמה-אָפּעראַציעס, נאָר אויך צו פיהרען אַ דויערהאַפטע אַקציע צו פאַציפיצירען דעם שטורעמדיגען פּאַציפיק.

מלחמה אָדער שלום אויפ'ן ווײַטען מזרח, ד. ה. מלחמה אָדער שלום אויף דער גאַנצער וועלט — דאָס וועט זיין אָפּהענגיג אין די בעשלוסען פון דער אויסערגעוועהנליכער פערזאַמלונג פון פעלקער-בונד".

...י קאָנסטיטוציע ווערט ...ענדערט ראַטענווייז

...ער מבול פון געזעץ-פּראָיעקטען, מיט
...לען די רעגירונג פערפלייצט לעצ-
...עם דעם סיים, דער געזעץ-פּראָיעקט
...ענען זעלבסט-פערוואַלטונגען, דאָס שול-
...עזען, דאָס געזעץ וועגען פּריוואַטע
...-וועזן, וועגען עמעריטען און דער
...-וואָס אָנגענומענער רעגירונגס-פּראָ-
...ט פּאָלשטענדיג צו ענדערן די סאָציאַ-
...ע געזעצגעבונג, בעווייזט, אַז די איצ-
...ע רעגירונג האָט זיך פערנומען אַדורכ-
...פיהרען אַ ראַדיקאַלע, ברייט-צוגעגע...
...ונג אין גאַנצען בוי פון אונזער מלוכה
...ען. די אַלע איז פּלוג גאַנץ בעזונדערע
...עץ-פּראָיעקטען, וואָס זענען נוגע גאַנץ
...שידענע געביטען און צווייגען פון
...לה-בוי, האָבען צווישען זיך עפּעס גע-
...ואַמעס, אַז זיי זענען אַ פּועל-יוצא פון
...אַנדערע, פון איין גרונד-שיטה.
...ען מ'דערמאָנט זיך אין די וואַהל-
...נגען, מיט וועלכע דער רעגירונגס-
...איז געגאַנגען צו די וואַהלען צום
...ם, קען מען מעהר-ווייניגער פער-
...ן דעם זין און דעם בעדייט פון די
...צאָהל געזעץ-פּראָיעקטען.
...ר רעגירונגס-קלוב איז געגאַנגען צו
...וואַהלען מיט דער לאָזונג וועגען ענ-
...די קאָנסטיטוציע, וועגען פערשטאַר-
...ען רעכט פון דער אויספיהר-מאַכט
...מלוכה-פּרעזידענט אויפ'ן חשבון
...געזעצגעבערישע קערפּערשאַפטען.
...רעגירונגס-קלוב האָט טאַקי בעקומען
...מעהרהייט אין ביידע הייזער, אָבער
...נישט די נויטיגע צאָהל שטימען
...אַדורכצופיהרען די קאָנסטיטוציע-
...ונג, צו וועלכער עס פאָדערט זיך
...קוואַליפיצירטע שטימען.
...קענענדיג אַדורכפיהרען פאָר-
...די ענדערונג פון דער קאָנסטיטוציע
...נענע כחות, האָט די רעגירונג גע-
...אַדורכפיהרען די קאָנסטיטוציע-
...ונג ראַטענווייזע, ד. ה. אויפ'ן וועג
...בעזונדערע געזעץ-פּראָיעקטען, צו
...עס איז גענוג אַ געוועהנליכע מעהר
...דאָס געזעץ וועגען זעלבסטפער-
...טונגען אין דער פּראָיעקט וועגען ענ-
...די סאָציאַלע געזעצגעבונג זענען

איינגעוויקעלט ענינים, וואָס האָבען צו טאָן מיט דער קאָנסטיטוציע פון לאַנד. דאָס איינגענע איז אויך נוגע דעם שול-געזעץ און דעם געזעץ וועגען עמעריטען, אַ דאַנק די דאָזיגע געזעצען בעקומט אונזער מלוכה-לעבען אַ גאַנץ אַנדער פּנים, די גאַנצע סטרוקטור ווערט איבערגעאַנדערשט, די וויכטיגסטע געביטען און צווייגען אונזער מלוכה-מאַשין מוזען געהן דורכדעם אויף נייע רעלסען.

דורכדעם, וואָס די זעלבסט-פערוואַלטונגען ווערען געשטעלט אונטער דער קאָנטראָל פון די מלוכה-אָרגאַנען, וואָס דאָס שול-וועזן, אַפילו דאָס פּריוואַטע פאַלט לחלוטין אַרונטער די קאָנטראָל פון דעם בילדונגס-מיניסטעריום און די סאָציאַלע פערזיכערונגס-אַנשטאַלטען וועלען אויך לויט'ן נייעם פּראָיעקט שטעהן אונטער דער דירעקטער קאָנטראָל און אָנפיהרונג פון דער רעגירונג, דערמיט האָט מען בפּועל געוואַלדיג אויסגעברייטערט די רעכט און קאָמפּעטענצען פון דער רעגירונג. ס'פעהלט נאָר אפשר די ענטגילטיגע פאָרמעלע פאָרמולירונג.

אין לעבען ווערט, אַלזאָ, די קאָנסטיטוציע-ענדערונג שוין איצט אַדורכגעפיהרט. זי ווערט אַדורכגעפיהרט בהדרגה-דיג און סיסטעמאַטיש דורך די פערשידענע געזעץ-פּראָיעקטען. די ענטגילטיגע פאָרמולירונג, וועלכע זאָל קלאָר אָנצייגען די איבערהאַנד פון דער אויספיהר-מאַכט לגבי דער געזעצגעבערישער, לאָזט מען איבער צום סוף, ווען אַלע געזעץ-פּראָיעקטען — עס וועלען מסתמא קומען נאָך ווייטערע — וועלען שוין זיין אָנגענומען. וועט זיך דאַן איינגעבען צו געפינען אַ פערבינדעטען אויף אַ וויל צו דעם דאָזיגען לעצטען אַקט, איז אַלזאָ גוט, אַלא נישט, שאַדט אויך נישט, ווייל די אַלע געזעצען האָבען שוין סיי ווי דעם צונויפגעדריקט דעם צירוף דור אַל פון דער רעגירונג אין מלוכה-לעבען אַלס די דעצידירענדע און וויכטיגסטע. די קאָנסטיטוציע ווערט יעדען טאָג געענדערט ראַטענווייז.

בּי משה

געפונען אַ קבר פון 6 אינדישע פירשטען

וועמענס פּנים'ער עס זענען פון גאָלד, דימאַנטן קרעל און פּערל

אין דער וועלט פון אַרכעאָלאָגיע איז איצטער אַ נייע סענסאַציע: מען האָט אין מעקסיקאָ ענטדעקט אַ קבר, וועלכער איז אין אייניגע פּרטים ענליך צום קבר פון דעם אַמאָליגען פּרעה טוטענקאַמען, וועלכען מען האָט ענטדעקט אין עגיפּטען מיט 10 יאָהר צוריק.

די ענטדעקונג האָט געמאַכט דער מעקסיקאַנער פאָרשער אַלפאָנזאָ קאַסאָ. אין דער קבר געפונט זיך ביי דעם בערג אַלבאַן, אין דרום פון מעקסיקאָ שטאָט. עס איז אַן אָפען פעלד מיט קליינינקע בערגלעך, און פון אויבען זעהט מען גאָרנישט. אָבער אונטער די בערגלעך זענען פאַרהאַן קברים פון פאַרצייטיגע אונגאַרישע פיהרער און העלדען. זעקס קברים האָט מען שוין דאָרטען ענטדעקט: און כאָטש יעדער פון זיי האָט אַ געוויסע אַרכעאָלאָגישע בעדייטונג, אָבער קיינער פון זיי און אַפילו זיי אַלע צוזאַמענגענומען קענען זיך נישט פערגלייכען מיט דעם זיבעטען קבר וואָס איז ענטדעקט געוואָרען איצט.

דער קבר בעשטייט פון צוויי צימערן מיט אַ פאָדער-צימערל. די הויפּט-טיר איז געווען פערקייטעלט אָדער פערריגעלט פון אינווייניג. די מענער, וואָס האָבען דאָ די מתים מקבר געווען, האָבען די טיר פערריגעלט פון אינווייניג, זענען אַרויס דורך אַן עפנונג און דערנאָך אַזוי דעם גאַנצען קבר פערשאָטען, אַז מען זאָל עס פון דרויסען נישט דערקענען.

אין איינעם פון די צימערן זענען געווען 6 שקעלעטען פון מענער אַרום-געזעצט אַרום דער וואַנד. יעדער פון זיי איז געווען בעצירט מיט גאָלד, איידעלשטיינער און אַנדערע ווערטפולע זאַכען. ביי איינעם איז דאָס פּנים געווען פערשטעלט מיט אַ מאַסקע פון גאָלד, בעצירט מיט איידעלשטיינער.

אין דעם קבר האָט מען געפונען פּאַנצערע צו בעשיצען די ברוסט. יעדער פון זיי איז געווען אויסגעשמירט פון גאָלד, און געוואויגען דריי פונט.

אַחוץ דעם האָט מען דאָרט געפונען בראַסלעטען, רינגען און אַנדער שטיקער צירונג פון גאָלד, בעצירט מיט איידעלשטיינער. מען האָט דאָרט געפונען טייערע קרעלען און פּערל. אייניגע פון די פּערל זענען געווען אַזוי גרויס ווי דאָס איי פון אַ טויב. מען האָט דאָרטען געפונען צירונג אויך פון זילבער און קופּער. מען האָט דאָרטען געפונען וואַזעס, טעפּ, קריגעלעך און אַנדערע כלים אויסגעאַרבייט פון אַלבאַסטער און אַנדערע, מעהר ווערטפולע שטיינער.

די זעקס מענער, וועמענס שקעלעטען מען האָט דאָ געפונען, זענען אַפּנים געווען פיהרער פון אינדיאַנער שבטים. דאָס איז געווען איין געמיינשאַפטליכער קבר פאַר אַלע זעקס, וועלכע זענען העכסט וואַרשיינליך געפאַלען צוזאַמען אין אַ שלאַכט. מען האָט דאָרטען געפונען דעם שאַרבען פון 3 מאַן מיט אַ שטיינערנעם פייל אין נאַז. קענטיג אַז דאָס איז געווען דער אַראָפּגעהאַקטער קאָפּ פון אַ פיהרער פון אַ פייודליכען שבט, וועמען איינער פון די זעקס העלדען האָט דערהרגעט אין אַ שלאַכט.

אויף די שטיינער פון די ווענט זענען אויסגעקריצט די הערֶאָגליפען. די שריפט פון די אינדיאַנער פון יענער צייט און יענעם אָרט. דאָס איז געווען די שריפט פון די אַצטעקן און פון די מאיא — 2 אינדיאַנער שבטים, וואָס האָבען דאָרטען ענטוויקעלט אַ קולטור מיט אַ קאָרגע טויזנד יאָהר צוריק. און כאָטש אַזעלכע שריפטען האָט מען די לעצטע פאַר הונדערט יאָהר ענטדעקט אַ סך, אָבער ביז יעצט זענען זיי נאָך אַ פערמאַכט בוך: מען קען זיי נאָך אַלץ נישט לייענען.

מען האָט דאָרט געפונען אַ סך ביינער פון מענשען. די ביינער זענען געווען אויסגעשניצט אין פערשידענע פיגורען און אָרנאַמענטען, און בעדעקט מיט הערֶאָגליפישע שריפטען, וואָס זענען אין זיי געווען די ביינער פון ערמאָרדעטע שונאים.

אין פערגלייך מיט די קברים, וועלכע מען געפינט נאָך יעצט אין עגיפּטען און מעסאָפּאָטאַמיען, איז דער קבר פון מעקסיקאָ, נישט קיין אַלטער. אפשר נישט מעהר ווי אַ פיר-פינף-הונדערט יאָהר אַלט, אָבער דאָס איז געווען אומגעפעהר די צייט, ווען די קולטור פון די אינדיאַנער פון יעצטיגען מעקסיקאָ איז געשטאַנען אויף דער זעלבער מדרגה, ווי די קולטור פון די עגיפּטער אין די אַסירי-באַבילאָנער מיט אַ 2000 יאָהר פריהער.

די ענטדעקונג, וואָס איז יעצט געמאַכט געוואָרען, ווערט בעטראַכט אַלס אַן אויסערגעוועהנליך גילונגענע און רייך אין קולטור-היסטאָרישען מאַטעריאַל. דערווייל האָט מען זיך נאָך אין דעם מאַטעריאַל נישט פונאַנדערגעקליבען. און אויב דאָרטען זאָל מען געפינען עפּעס אַ „שליסעל" אָדער אַנצוהערעניש, וואָס זאָל מעגליך מאַכען, אַז מען זאָל זיך קענען פונאַנדערקלייבען אין דער בעדייטונג פון זייערע שריפט, וועט די ענטדעקונג זיין איינע פון די וויכטיגסטע וו. ס. זענען אַמאָל געמאַכט געוואָרען.

סענ. באָראַה צוגעזאָגט זיין ענגע מיטאַרבייט מיט'ן אַמעריקאַנער פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט

וואַשינגטאָן (י.ט.א.) ראַבּי דר. סטעפען ווייז האָט אָבגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דעם פאָרזיצער פון דער אויסערן-קאָמיסיע אין אַמעריקאַנער סענאַט סענאַטאָר באָראַה, מיט וועלכען ער האָט אַרומגערעדט אַ רייהע פראַגען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער אָרגאַניזאַציע פון דעם אַמעריקאַנער פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט. סענ. באָראַה האָט אויסגעדריקט זיין טיפע פעראינטערעסירונג פאַר די אויפגאַבען פון קאָמיטעט און האָט צוגעזאָגט זיין ענגע צוזאַמענאַרבייט מיט זיינע אָרגאַנען ווי עס ווערט פאָרגעלעגט, וועט סענ. באָראַה פערנעמען אַ זעהר וויכטיגע שטעלונג אין דער אָרגאַניזאַציע פון דעם אַמעריקאַנער פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט.

דר. ווייז האָט אויך בעזוכט דעם וויצע-פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען קורטיס, וועלכען ער האָט נעדאַנקט פאַר זיין אָנטייל אין דער גרינדונג פון פּראָ-פּאַלעסטינאַ-קאָמיטעט.

32 טויזענד אומלעגאַלע אימיגראַנטען בעקומען ערלויבניש צו פערבלייבען אין אַמעריקאַ

זיי וואוינען שוין צו לאַנג אין לאַנד, אַז מען זאָל קענען דעפּאָרטירען

וואַשינגטאָן (י.ט.א.) דער אַרבייטס-דעפּאַרטאַמענט ביי דער אַמעריקאַנער רעגירונג האָט די טעג פערעפענטליכט אַ בעריכט, פון וועלכען עס איז צו זעהען, אַז אין משך פון די לעצטע דריטהאַלבען יאָהר האָבען 32 טויזענד פּערזאָן, וואָס זענען אָהן ענטשפּרעכענדע ערלויבנישען געקומען אין די פעראייניגטע שטאַטען, בעקומען די געזעצליכע מעגליכקייט צו רעגיסטרירען זיך און אָננעמען די נויטיגע שריט פאַר זייער נאַטוראַליזאַציע אַלס אַמעריקאַנער בירגער. די אַלע רעגיסטרירטע וואוינען שוין זייט פיל יאָהרען אין אַמעריקאַ, און דעריבער האָט מען לגבי זיי נישט געקאָנט אָנווענדען די דעפּאָרטאַציע-פאָרשריפטען.

1,451 פון דער אַלגעמיינער צאָהל איצט-רעגיסטרירטע האָבען אימיגרירט קיין אַמעריקאַ העכער 40 יאָהר צוריק, פאַר דעם יאָהר 1891, דער גרעסטער טייל אָבער, 17,913 פּערזאָן, האָט איינגעוואַנדערט אין די יאָהרען 1911 ביז 1920.

אָפּכאַפּונג פון חלוצים-מאָרד אין יאַדזשור 3 יאָהר תפיסה פאַר אַן אַראַבישען פּאָליציאַנט

ירושלים. (יטא) דאָס געריכט האָט פאַר'משפּט צו דריי יאָהר תפיסה דעם געוו. אַראַבישען פּאָליציי-מאַן מאיר קאַבראַ, וועלכער האָט דורך פאַלשע אינפאָרמאַציעס אויסגעפּרעסט בעלוינונגס-געלד פאַר דער כלומר'שטער ענטדעקונג פון די שולדיגע אין יאַדזשור-מאָרד, אין וועלכען עס זענען אומגעקומען דריי יודישע אַרבייטער-חלוצים אין אַפּריל 1930. אַלע בעדואינער, וואָס זענען אַרעסטירט געוואָרען אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן דערמאָנטען מאָרד לויט די אָנווייזונגען פון מאיר קאַבראַ, זענען שפּעטער בעפרייט געוואָרען צוליב מאַנגעל פון בעווייזען געגען זיי.

רוסלאַנד'ס צוקונפט

אַ באַוער'ס שטאַנדפּונקט —:— פון ד"ר ח. זשיטלאָווסקי

II.

...דיקטאַטור, ערקלערט אונז ביי
...ן געלעגענהייט באַוער, שטיצענדיג
...אויף קאַרל מאַרקס'ן, קומט אויף
...נאָר דעמאָלט, ווען די אַנטאַגאָ-
...ישע קלאַסען-כחות פון א געוויס-
...ט געפינען זיך אין גלייכגעוויכט
...ן איינע פון זיי קאָן נישט גובר זיין
...אַנדערע. דעמאָלט ווערען אַלע כחות
...אָרטאָנען צו אַ מינאָריטעט, וואָס
...דאָס די מאַכט און ווירקט זי אויס
...אַל מען, ערשט ווען אין רוסלאַנד
...פערשווינדען דער אַ צטיגער
...סען אַנטאַגאָניזם צווי-
...שטאָט אין דאָרף, — אַ דאַנק דעם
...ליכען אויסטויש פון זייערע פּראָ-
...ן, וואָס וועלען פון ביידע קוואַ-
...פליסען אין אַ רייכליכער מאָס —
...ט דעמאָלט וועלען אַריינטרעטען
...ביעקטיווע בעדינגונגען פאַר דער
...אַפונג פון דער דיקטאַטור.
...ווייס, דאַרף מען זיך אויך רעכע-
...מיט דער מעגליכקייט, אַז די באָל-
...וויסטישע דיקטאַטור זאָל פאַלען,
...ער עס וועט פערשווינדען יענער
...סען-אַנטאַגאָניזם. אָבער דעמאָלט
...אַנשטאָט דער באָלשעוויסטישער
...קטאַטור געמוזט אַריינטרעטען אַ פאַ-
...שיסטישע. דער באָלשעוויזם קאָן
...נאָר אַ דאַנק דעם אויפשטאַנד
...דער פּויערים'שאַפט, אין אַ שרעק-
...ן בירגער-קריג צווישען „ווייסע"
...„רויטע". דער פּויער וועט זיך אונ-
...מנות'דיג אָפּרעכענען פאַר די
...צעהן יאָהר הונגער און נויט, פאַר
...שרעקליכער אַכזריות, מיט וועלכער
...קאָמוניסטישע מאַכט האָט זיך מיט
...ם בעגאַנגען, צוועקרויבענדיג ביי

איהם די פּראָדוקטען פון זיין אַרבייט און טרייבענדיג איהם מיט דער בייטש אין די קאָלכאָזען. אָבער די פּויערים-שאַפט וואָלט, מחמת איהר איצטיגער נידעריגען קולטורעלען ניוואָ, נישט געביכולת אויפצובויען אַן אייגענע דעמאָקראַטישע רעגירונג. ווי אין די צייטען פון נאַפּאָלעאָן'ען, וואָלט די פּויערים-שאַפט זיך אונטערגעוואָרפען אונטער דער דיקטאַטור פון די „ווייסע".

אַזאַ פּויערים-אויפשטאַנד וואָלט געווען אַן אומגליק פאַר רוסלאַנד און פאַר דעם סאָציאַליזם, ווייל אין דער ערשטער ליניע וואָלטען תיכף צושטערט געוואָרען אַלע יענע דערגרייכונגען, וואָס זענען נויטיג פאַר דעם אויפבוי פון אַ סאָציאַליסטישער געזעלשאַפט צום גליק, אין אַזאַ אויפשטאַנד אויך נישט זעהר וואַהרשיינליך. געוויס, ליידען אַלע קלאַסען פון דעם איצטיגען רעגירונגס-דרוק, אָבער אויב זיי האָבען דאָס אויסגעהאַלטען ביז אַהער, וועט זיי, וואָס ווייטער, אַלץ גרינגער ווערען צו טראָגען זיין לאַסט. שוין איצט, אויף דעם דריטען יאָהר פון דער „פּיאַטילעטקאַ" איז דאָס לעבען אין רוסלאַנד געוואָרען פיל, פיל גרינגער. דאָס זענען מודה אַלע קאָרעספּאָנדענטען פון דער בירגערליכער פּרעסע. און מיט יעדען שריט אין דער ענטוויקלונג פון די פּראָדוקטיוו-כחות אין שטאָט און דאָרף מוז דער לעבענס-ניוואָ פון די מאַסען זיך אַלץ מעהר הויבען אין דער הויך. אונטער אַזעלכע בעדינגונגען וועט נישט זיין מעהר קיין אַבסאָלוטע נויט וואָס זאָל טרייבען די מאַסען צו אַן אויפשטאַנד.

און — ווי וועט פאָרט אַריינטרעטען די פ ר י י ה י י ט, וואָס איז אַזוי נויטיג פאַר דעם סאָציאַליזם? זאָל מען אפשר האָפען, אַז די באָלשעוויסטישע דיקטאַטור וועט נעמען ביסלעכווייז זיך אַליין אָפּשאַפען? באַוער גלויבט נישט אין אַזאַ מעגליכקייט „ביז אַהער", זאָגט ער, „האָט נאָך קיין אַבסאָלוטע רעגירונג נישט אַרויסגעלאָזען פרייוויליג די מאַכט פון איהרע הענד. עס איז אַזוי וואָהל נישט צו דערלאָזען קיין שום קריטיק אויף איהרע מעשים דורך דער מאַנאָפּאָל אויף די פערזאַמלונגען, דער דרעסע און דער וויסענשאַפט; צו קאָנען פיהרען דער „גע-פּע-או" איטליכען קריטיקער אַריינזעצען, פערשיקען, דערשיסען אָהן אַ שום משפט: איטליכע וואַהל דורכצופיהרען דורך אַן אָפענער אָפּשטימונג אונטער די אויגען פון דער „גע-פּע-או". וועלכע רעגירונג וועט זיך פרייוויליג אָפּזאָגען פון אַזאַ מאַכט? אויך אין רוסלאַנד וועט די פרייהייט מוזען אויסגעקעמפט ווערען. אָבער די עקאָנאָמישע ענטוויקלונג אונטער דער דיקטאַטור שאַפט ערשט די פאָרבעדינגונגען פאַר אַזאַ קאַמף, וואָס זאָל נישט אָפּשטעלען אין סכנה די סאָציאַלע און סאָציאַליסטישע רעזולטאַטען פון דער דיקטאַטור".

אין די זעלבע דיקטאַטור וועקט אויך די כחות, וואָס וועלען קאָנען אויפנעמען אָט דעם קאַמף און זי גובר זיין. די דורכפיהרונג פון דער אַלגעמיינער שול-בילדונג, די פערקירצונג פון דער אַרבייטס-צייט, די געשאַפענע קולטורעלע אינסטיטוציעס און דער אויפרודערנדיגער איבערקעהר פון דעם גאַנצען געזעלשאַפטליכען און קולטורעלען לעבען, האָבען אין דעם רוסישען פּראָלע-

(ענדע פון זייט 3)

ל'אָדז	דאָנערשטאָג
2. מערץ 1932	כ"ה
זון אויפגאַנג 6.46	אדר תרצ"ב
זון אונטערגאַנג 4.56	פ' תשא

טאָג-כראָניק

אונטערשטיצונג-רעגיסטראַציע פֿאַר'ן חודש מערץ

דינסטאָג האָט זיך אָנגעהויבן די רעגיסטראַציע פֿאַר דרינגענדע הילף אויפ'ן חודש מערץ, פֿאַר די וואָס האָבן בעקומען אונטערשטיצונג אין חודש פֿעברואַר.

די רעגיסטראַציע קומט פֿאָר לויט פֿאָלגענדן סדר:

דאָנערשטאָג דעם 3 מערץ פֿון L ביז P
פֿרייטאָג דעם 4 מערץ פֿון R ביז U
שבת דעם 5 מערץ פֿון W ביז Ż.

נאַכט-דיזשורנע אַפּטייקן

היינט בייטאַכט דיזשורירן פֿאָלגענדע אַפּטייקן: ש. יאַנקעלעוויטש (אַלט-שטאָט 9), ז. שטעקעל (לומאַנאָווסקי 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטש 6), ס. האַמבורגער (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּעטריקאָווער 307), א. פּיעטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

דירה-געלד מוז ביליגער ווערען אויף 35 פּראָצענט

אינטערוויו מיט'ן פֿאָרזיצער פֿון דער צענטראַלע פֿון די לאָקאַטאָרען-פֿאַראיינען

אין שייכות מיט דער אַקציע צו פֿאַרבילליגערן דירה-געלד, וואָס עס גרייט צו די צענטראַלע פֿון די לאָקאַטאָרען-פֿאַראיינען, האָט דער פֿאָרזיצער פֿון דער דערמאָנטער צענטראַלע ערקלערט:

די אַקציע ווערט שוין צוגעגרייט זינט עטליכע וואָכן. מעהר אָפּלייגן איז שוין אוממעגליך. קודם כּל האָט דאָס לעצטע יאָהר געבראַכט אַ פֿאַרקלענערונג פֿון די פֿאַרדינסטן און געהאַלטן אויף בערך 40 פּראָצענט. די הויך פֿון דירה-געלד אָבער, וואָס איז די גרעסטע פּאָזיציע אין בודזשעט פֿון דורכשניטליכן בירגער איז פֿאַרבליבן די זעלבע.

שטעלט זיך די פֿראַגע, אפֿשר איז דאָס דירה-געלד לויט'ן געזעץ ביז איצט געווען צו נידעריג, און ערשט איצט ביי דער אַלגעמיינער ירידה פֿון די פּרייזן, ווערט פֿאַררעכט די עולה, וואָס איז געשעהן די הויז-ווירטען? אין דער הינזיכט זענען שוין אָבער אַלע ספֿקות לאַנג פֿאַרשוואונדן, ווייל די רעלאַציע פֿון 2,66 גילדען פֿאַר'ן מלחמה'דיגן רובל האָט ניט נאָר ניט בע'עולה'ט די הויז-בעזיצער, נאָר פֿאַרקעהרט זיי נאָך פּריווילעגירט און פֿאַרגלייך מיט דער איבריגער בעפֿעלקערונג.

ס'איז אַ סאָציאַל געזעץ, אַז דאָס דירה-געלד טאָר ניט אויסמאַכן מעהר ווי 20 פּראָצ. פֿון דורכשניטליכן בודזשעט. ביים היינטיגן טאָג דערגרייכט שוין די דאָזיגע פּאָזיציע כמעט ביז 50 פּראָצ.

דער רעזולטאַט דערפֿון איז, אַז די כוואַליע פֿון עקסמיסיע וואַקסט מיט יעדן טאָג, אָננעמענדיג דעם כאַראַקטער פֿון זעהר אַ געפֿעהרליכער ערשיינונג. דעם 1. אַפּריל הערט אויף צו פֿאַרפֿליכטן דער אַזוי-גערופֿענער ווינטער-פֿאַר יאָר פֿאַר קליינע דירות, און הונדערטער טויזענדער לאָקאַטאָרען, וואָס זענען ניט בכח צו צאָהלען דירה-געלד, ווערט פֿאַרשטעהן די סכּנה צו פֿאַרלירען דעם דאַך איבער'ן קאָפּ.

אָבער נישט נאָר די איינוואוינער אין קליינע דירות זענען אין דער לאַגע. דער דאַמאָקלעס-שווערד הענגט איבער די קעפּ פֿון דער אינטעליגענץ, איבער די פֿרייע פּראָפֿעסיעס, לויט אונזערע אינפֿאָרמאַציעס, זענען דאָס רוב דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, אינזשענירען, וואָס וואוינען אין צענטראַלע גאַסען, שולדיג פֿאַר אַ גאַנצער רייהע חדשים דירה-געלד.

עס האַלט שוין נישט לאַנג דערפֿון, אַז די בעלי-הבתים וועלען קענען עקסמיטירען דריי פֿערטעל פֿון אַלע לאָקאַטאָרען אין פּוילען. מ'טאָר מעהר קיין איין מינוט נישט אָפּציהען, לויט אונזער מיינונג, דאַרף דירה-געלד בילליגער ווערען ווייניגסטענס 35 פּראָצענט. איך בין פֿיל שטענדיג זיכער, אַז דאָס וועט געשעהן, ווייל דאָס לעבען איז שטאַרקער פֿון געזעץ.

מיר הויבען אָנגעהויבען אַ גרויסע אַקציע. די אָרטיגע לאָקאַטאָרען-פֿאַראיינען האָבען אָנגעהויבען אַ קלייבען אונטערשריפֿטן אויף אַ פּעטיציע צו דער רעגירונג. היינטיגן חודש וועט פֿאָרקומען אַן אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג פֿון דעלעגאַטען פֿון די לאָקאַטאָרען-פֿאַראיינען אין גאַנץ פּוילען. פֿאַרקלענערן דאָס דירה-געלד מוז מען נישט נאָר אין די אינטערעסן פֿון די לאָקאַטאָרען, נאָר אויך פֿון דער מלוכה, וואָס מוז שיצען איהרע בירגער פֿאַר אַ לאַגע אָהן אַן אויסוועג.

מאַגיסטראַט-וואוינונגען אין ז... הילצערנע-הייזלעך

ווערען איבערגעגעבען צו די עקסמיטירטע פֿאַמיליעס

(§) פֿון 1 אַפּריל טרעט דער מאַגיסטראַט צו איבערצוגעבען די וואוינונגען אין די הילצערנע הייזלעך אויף כאָיני און אין מאַניאַ. אין אַלגעמיין וועלען זיין 192 וואוינונגען. בעפֿאָרצוגט ווע... רען די פֿאַמיליעס, וואָס דאַ... וואָס זענען שוין עקסמיטירט ... פֿון זייערע וואוינונגען.

אַרבייטער-פֿערזאַמלונג צו רעגולירען די ח... אין טעקסטיל-כאַאָס און טריקאָטאַזש אינדוסט...

(אַג) היינט וועט אין ענגלישען זאַל פֿאָרקומען אַ פֿערזאַמלונג פֿון דעלעגאַטען פֿון „קאַרטעל" און פֿון די באַרדע קעס. ס'זענען אויך איינגעלאַדען געוואָרען דער קלאַסען-פֿעראיין און „פּראַצאַ". די הויפּט-טעמאַ פֿון דער בעראַטונג וועט זיין צו בעשטימען אַן אַל... לוין-אָפּמאַך אין דער נישט-פֿאַר... טער טעקסטיל-אינדוסטריע, ווי א... דער קאָטאָן- און טריקאָטאַזש-אינדוסטריע.

די טאָכטער האָט געפֿירט צוו... און די מאַמע האָט געבעטען רעשט...

ביידע דאַמען פֿאַר'ן געריכט. די מאַמע מיט דער טאָכטער פֿאַר'משפּט צו 10 חדשים ת...

(§) די קאַסירערס פֿון די געוועלבער אויף פּעטריקאָווער גאַס זענען לעצטענס בעאונרוהיגט געוואָרען פֿון דעם, וואָס זיי האָט שטענדיג ביים מאַכען קאַסע געפֿעהלט געלד. וויפֿיל זיי זענען נישט געווען פֿאָרזיכטיג, האָט עס נישט געהאָלפֿען. און זיי האָבען נישט געקענט דערגעהן די סיבות, פֿון וואַנען עס נעמט זיך דער מאַנקאָ אין דער קאַסע.

אין דעצעמבער פ. י. האָבען זיך אין דער פֿיליע פֿון קאָפּטשינסקי'ס בעקערייַ אויף נאַרוטאָוויטשאַ 1, ביי לעאָן טרייסט מאַן (פּעטריקאָווער 81) און אין זאַוואַ־דאַווסקי'ס ווייַן־געשעפֿט (פּעטריק. 54) בעוויזען 2 עלעגאַנט געקליידעטע דאַמען איינע אַן עלטערע, פֿון אַן ערך 40 יאָהר, די 2-טע אַ יונגע, פֿון 19 יאָהר, און געמאַכט קלענערע איינקויפֿען.

נאָכדעם, ווי די דאַמען האָבען פֿערלאָזען די געשעפֿטען, האָבען די קאַסירערס פֿעסטגעשטעלט, אַז עס פֿעהלט זיי געלד אין דער קאַסע. זיי האָבען זיך צווישען זיך פֿערשטענדיגט און בעשטימט, אויב די 2 דאַמען וועלען אריינקומען און אין איינעם פֿון די געשעפֿטען, זאָל איינער צו־וויסען טון דעם אַנדערן.

דעם 16. יאַנואַר זענען זיי טאַקי אין יאַוואָראָווסקי'ס געשעפֿט דערמאַסקירט געוואָרען דורך דער פֿערקויפֿערין הענאָווא פֿון קאָפּטשינסקי'ס פֿיליע. אין קאָמיסאַריאַט האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס זענען די 45-יעהריגע חנה ט. און די אַנדערע איז איהר 20-יעהריגע טאָכטער.

ביי דער אויספֿאָרשונג האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז בעת די מוטער האָט איינגעקויפֿט על פּי רוב קלענערע זאַכען, האָט טרעוויל די טאָכטער געפֿיהרט אַ געמיטליכען שמועס מיט דעם קאַסיר. די מוטער וועלכער פֿלעגט געבען אַ 20 זל. באַנקנאָט, האָט זי צוזאַמען מיט'ן רעשט געלד אויך דעם 20. צוגענומען.

געכטען איז די מאַמע עמיט דער טאָכטער געשטאַנען פֿאַר'ן געריכט. זיי זענען בעשולדיגט געוואָרען פֿאַר אויספֿיהרען מאַכינאַציעס ביי קאָפּטשינסקי, טרייסטמאַן און יאַוואָראָווסקי.

ביז'ן פּראָצעס זענען זיי בעפֿרייט געוואָרען אויף 2000 זל. קויציע.

די בעשולדיגטע האָבען זיך שולד נישט מודה געווען. די ... האָט ערקלערט, אַז זי איז די ... צייט נישט אַרוים אין גאַס, ... איז געווען נאָך אַ געבורט. זי ... געווען צוזאַמען מיט דער מוטער ... פֿירמע טרייסטמאַן, וואו זיי האָבען געמאַכט אַן איינקויף. אָבער ... שווינדעל זענען זיי נישט בעגאַנגען.

נאָכ'ן אויסהערען די עדות און ... רעם פֿון די צדדים זענען זיי אַנגעקלאַגטע פֿאַרמשפּט געוואָרען און פּראָצעס קאָפּטשינסקי און יאַוואָראָווסקי חדשים תּפֿיסה יעדער.

די פֿאַרטיידיגער האָבען אַנגעזאָגט אַפּעלאַציע.

קויפֿט אַ טערמאָמעטער און גנבט אַרויס 140 זל.

(אַג) אין הערטמאַנ'ס אַפּטייק אויף מלינאַרסקאַ 1 זענען אַריין קויפֿען אַ טערמאָמעטער 2 יונגעלייט. ווען דער אָנגעשטעלטער איז אַריין אין שאַנישען צימער, אַריינצוברענגען דעם טערמאָמעטער האָבען די חברה-לייט אויפֿגערוקט דאָס שופֿלאָד און אַרויסגענומען 140 זל. דאָס איז ערשט בעמערקט געוואָרען, ווען די חברה-לייט זענען נעלם געוואָרען.

—§—

ראַדיאָ פּראָגראַם

דאָנערשטאָג 3 מערץ

לאָדז (233,8) 11.45 פּוילישע ... איבערזיכט, 11.58 שעה-צייכען און ... פּראָגראַם, 12.10 גראַמאָפֿאָן-... 1.35 שול-קאָנצערט פֿון דער ... ווער פֿילהאַרמאָניע, 3.50 פּראָגראַם ... קינדער און יוגענד, 4.20 לעקציע ... צוזיש, 4.40 גראַמאָפֿאָן-פּליטען, ... רעפּערטואַר, 5.35 לידער, 6.— פּיאַ... ציטאַל, 6.50 פֿערשידענעס, 7.15 ... דזער פּאָסט-קאַסטען, 7.30 פֿילם ... ראַר, טעאַטער רעפּערטואַר, קאָמ... פֿון דער לאָדזשער האַנדעלס און ... רי קאַמער, און פּראָגראַם אויפ'ן ... טען טאָג, 7.45 ראַדיאָ פּרעסע ז... 8.— פֿעליעטאָן, 8.15 אָוונטקאָנ... פֿון ראַדיאָ אָרקעסטער, 9.25 ... שפּיל, 10.10 גראַמאָפֿאָן-פּליטען, ... ביילאַגע צום ראַדיאָ פּרעסע זש... וועטער און פּאָליציי קאָמוניק... 10.30 טאַנץ-מוזיק.

גאַסט אויף אַפּראָוויילונג

נימט פּוילישע בופֿעט-מעבלען נעמט צו די גאָפּלען מעסער און גלעזלעך

(§) אויף דער פֿערוויילונג פֿון די טראַמוואַיאַזשעס איז פֿערהאַלטען געוואָרען דער 25-יעהריגער הענריק טרעשטשינסקי, וועלכער האָט געהאַט ביי זיך פּוילישע בופֿעט-מאַרקען, און אַזוי אַרום אָהן אַ גראָשען געלד געגעסען און געטרונקען. אויסער דעם האָט מען נאָך ביי איהם און די טאַשען געפֿונען אַ גאַנצען „מאַגאַזין" פֿון לעפֿעלער, גאָפּלען און גלעזלעך.

דער חברה-מאַן איז געכטען דורכ'ן געריכט פֿערמשפּט געוואָרען פֿאַר ניצען פּוילישע מאַרקען אויף 2 וואָכען אַ־רעסט און פֿאַר גנבה אויף 1 חודש תּפֿיסה.

—§—

לאָדזשער יודישער קאַמעראַל-טעאַטער

אַלעע 1-טער מאַי 2 פֿא. — דיר.: דוד צעלמייסטער און א. בעזמאַן.

גאַסטשפּילן פֿון קאַמעראַל- און קליינקונסט-טעאַטער

אַררט

קינסטלערישע אָנפֿיהרונג: מ. בראָדערזאָן

היינט דאָנערשטאַג, נאָר 1 פֿאָרשטעלונג 9.15 אָוונט

ווידערהאָלונג פֿון 25. יובילעאום-פּראָגראַם אין 2 טיילן 14 בילדער א. י.

„שמחות ביי יודען"

טעקסטען: מ. בראָדערזאָן, י. אַבערזשאַנעק, א. גאָלדפֿאַדען, פּ. פּיאַדאַראָוו. מוזיק-קאָמפּ.: דוד בייגעלמאַן, פּ. לישע, און פֿאַלקס-מאָטיוען. דעקאָראַציעס און קאָסטיומען: דינה מאַטיס. רעזשי: ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. קאָנצערט-מייסטער: ש. בייגעלמאַן, בינע-אינספּ.: מ. קאָן.

ס'בעטייליגן זיך (לויט א.ב.): ש. גאָלדשטיין, מרים דאָלסקאַ, ש. דזשיגאַן, שיינע מרים, צילי סמאָל, מ. פּעטערמאַן, מ. פּולאַווער, מ. קאָן, י. ווינגלאַס, י. שומאַכער, י. שיפּער און אַ קינסטל. טאַנץ-קוואַרטעט.

די קאַסע איז אָפֿען פֿון 6 אָוונד, שבת אַ גאַנצען טאָג.

טאָמאַשאָווער סוחר אַרעסטירט

פֿאַר פֿערגוואַלדיגען אַ 16 יעהריג מיידעל

(§) לויט אַ פֿאַראָרדנונג פֿון אויספֿאָרשונגס-ריכטער איז אַרעסטירט געוואָרען דער טאָמאַשאָווער סוחר פֿיאַט וואָיטשאַק, דער ליקווידאַטאָר פֿון דער געוועזענער קאָאָפּעראַטיווער באַנק אין טאָמאַשאָוו. דער רעסטאָראַטער איז אָנגעקלאָגט געוואָרען אין פּעטריקאָווער תּפֿיסה אַלס בעשולדיגטער אין פֿערגוואַלדיגען די 16-יעהריגע ברודערן-טאָכטער ס. וו.

יוגענדליכע קאָמוניסטען פֿערהאַלטען

ביים פֿונאַנדערקלעבען קאָמוניסטישע פּלאַקאַטען

(§) עהערגעכטען בייטאַכט זענען פֿער־האַלטען געוואָרען דער 17-יעהריגער שמואל פּעטערמאַן, די 16-יעהריגע שפֿרה לעדער און די 15-יעהריגער רבקה טובער ביים פֿונאַנדערקלעבען קאָמוניסטישע פּלאַקאַטען.

עקספּאָרט-מעגליכקייט צו קיין יוגאָ-סלאַוויע

האַנדעלס אַטאַשע ד"ר לובאַשעווסקי אין לאָדז

(§) קיין לאָדז איז געקומען דער האַנדעלס-אַטאַשע ביים פּוילישען קאָנסולאַט אין בעלגראַד (יוגאָ-סלאַוויע) ד"ר לובאַטשעווסקי און דאָ אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפֿערענץ מיט איינגע היגע עקספּאָרטערען וועגען די מעגליכקייטען פֿון עקספּאָרט קיין יוגאָ-סלאַוויען.

צווישען אַנדערען איז בעראַטען געוואָרען די פֿראַגע וועגען צו שטעלען טעקסטיל-סחורות פֿאַר'ן דאָרטיגען מיליטער. צו דעם צוועק וועלען אין יוגאָ-סלאַוויען געשאַפֿען ווערען קאָנסיגנאַציאָנס-לאַגערן צו פֿערשפּרייטען לאָדזשער סחורות.

17 יעהריגער בעגעהט זעלבסטמאָרד

(§) אין דער וואוינונג פֿון זיינע עלטערן אויף וואָלטשאַנסקאַ 179 האָט געפּרובט בעגעהן זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען בראָנפֿן-שפּירט דער 17-יעהריגער מיעטשיסלאַוו באַרש. ער איז אָפּגעפֿירט געוואָרען אין שפּיטאָל.

יודיש מעדעל פֿון גאַליציען, וואָס איהרע עלטערן זענען געווען אין אַמעריקאַ, ווערט אָפּגע'שמדט

די עלטערן האָבען איצט געפֿונען זייער טאָכטער אַלס משרתת ביי אַ פּויער און זיי נעהמען זי צו זיך קיין אַמעריקאַ

איינע פֿון די טראַגיש-סענסאַציאָנעלע נאָך-מלחמה-געשעהענישען

אין שטעטעלע פּיסטין, קאָסאָווער פּאָוויאַט (מזרח-גאַליציען) קאָכט איצט מיט אַן'אויסערגעוועהנליכער געשיכטע. אין יאָהר 1912 איז פֿון דאָזיגען שטעטל אָפּגעפֿאָהרען קיין אַמעריקאַ אַ געוויסער יוסף פּאָגעל. דער דאָזיגער פּאָגעל האָט געהאַט איינגע יאָהר אַ קאָלאָניאַל-געוועלב אין דערמאָנטען שטעטעל. ס'קרעמל איז געוואָרען אַלץ איינגעשרומפּענער ביז פּאָגעל האָט אָנגעזעהן, אַז אין אַ שיינעם העלען טאָג קען ער פֿערבליבען מיט ליידיגע פּאָליצעס און ליידיגע קעשענעס.

אַזוי ווי הונדערטער און טויזענדער יודען זענען דאַן געפֿאָהרען פֿון גאַליציען קיין אַמעריקאַ און ס'זענען אָנגעקומען פֿון זיי גוטע גריסען אַז מ'שאַרט דאָרט ממש גאָלד אין די גאַסען, האָט פּאָגעל צונויפֿגעקלאַפּט די לעצטע פּאַר גראָשן (דאָס שטעטעל איז דאַן געווען ווי גאַנץ גאַליציען אונטער עסטרייכ'ס הערשאַפֿט), זיך געקויפֿט אַ שיפֿס-קאַרטע און היידאַ קיין אַמעריקאַ. זיין פֿרוי און זייער איין-יעהריגע טאָכטער איז דערווייל געבליבען אין שטעטעל.

דער מאַן האָט איהר צוגעזאָגט, אַז פֿון צושטען געלד, וואָס ער וועט פֿערדינען, וועט ער זיי שיקען אויף שיפֿס-קאַרטען און זיי אַריבערנעהמען אין „גאָלדענעם לאַנד".

פּאָגעל האָט טאַקי געהאַלטען וואָרט. ער האָט געשיקט זיין פֿרוי געלד. אָבער ס'איז נישט געווען גענוג אויף צו פֿאָהרען קיין אַמעריקאַ. פֿרוי פּאָגעל האָט איינציגווייז צונויפֿגעלייגט דאָלאַר צו דאָלאַר און שוין אין יאָהר 1914 געווען גרייט צו פֿאָהרען צו איהר מאַן. אינצווישען איז אָבער אויסגעבראָכען די וועלט-מלחמה און די פֿרוי מיט'ן קינד איז געבליבען אָפּגעשניטען פֿון דער וועלט, און בעזונדערס פֿון איהר איינציגען שפּייזער.

אין יאָהר 1915 זענען ביים דאָזיגען שטעטעל פֿאָרגעקומען בלוטיגע שלאַכטען און אַ גרויסער טייל פֿון דער בעפֿעלקערונג איז פֿון דאָרט אַנטלאָפֿען. צווישען די אַנטלאָפֿענע האָט זיך אויך געפֿונען פֿרוי פּאָגעל מיט איהר 4 יעהריג טעכטערל. זי איז געגאַנגען מיט איהר קינד צופֿוס פֿון פּיסטין קיין קאָלאָמעאַ. אויפֿ'ן וועג איז פֿרוי פּאָגעל קראַנק געוואָרען און מ'האָט זי געמוזט נעמען אין שפּיטאָל אַריין.

דאָס מעדעלע בערטאַ האָט זיך דערווייל געפֿונען אַהן שוץ און זיך אויס־געמישט צווישען די הונדערטער היימלאָזע, מיט וועלכע די שווסען זענען שוין געווען איבערפֿולט.

דאָס קינד איז אַריינגעפֿאַלען צום פּויער מיקיטאָווסקי, וועלכער האָט געוואוינט אין יאַבלאָנאָוו. דער דאָזיגער פּויער, וועלכער איז געווען אַ קינדלאָזער האָט זיך פֿאַרנומען מיט'ן לעבעדיגען יודישען יתום. עס ערצויגען און אָפּגע'שמד'ט. אַנשטאָט בערטאַ האָט מען איהר אַ נאָמען געגעבען אַלצביעטאַ. אַלצביעטאַ האָט זיך גאַנץ גוט געפֿיהלט אין הויז פֿון די מיקיטאָווסקי'ס. זי האָט אַפֿילו אַ סך מאָל זיך דערמאָהנט אין איהר מוטער און שטילערהייט זיך אויסגעוויינט, אָבער די קריסטליכע עלטערן האָבען זיך צו איהר אַזוי גוט בעצויגען, אַז זי האָט נישט געהאַט קיין גרונד צו בעקלאָגען זיך. דער פּויער מיקיטאָווסקי איז אָבער פּריהצייטיג געשטאָרבען און אַלצביעטאַ איז געוואָרען ווידעראַמאָל פֿאַר'יתום'ט. היות ווי ער איז געווען זעהר אָרבייטס-זאַם און זי האָט געקענט אַלץ אַרבייטען אין דער דאָרפֿישער ווירטשאַפֿט, האָט מען זי גערן צוגענומען אַלס דינסט.

דער אָבער ווען בערטאַ וואָל אַלעניאַ איז געווען אַ משרתת ביי אַ פּויער, האָט איהר טאַטע אין אַמעריקאַ יוסף פּאָגעל געשאַרט די טויזענדער דאָלאַרען. די פֿרוי זיינע ראַט איהם אויפֿגעזוכט דורכ'ן „היאַס" און נאָך אַ קורצען בריף-אויס־טויש האָט ער איהר געשיקט געלד און פּאַפּירען. און זי איז געפֿאָהרען צו איהר מאַן. זי האָט דערצעהלט דעם מאַן וועגען דעם אומגליק מיט זייער בת-יחידקע, אַז זי איז ערגעץ פֿערלוירען געגאַנגען און אַלע איהרע בעמיהונגען אָפּצוגעפֿינען דאָס קינד, זענען געבליבען אָהן ערפֿאָלג.

די עלטערן האָבען אָבער ווייטער נישט רעזיגנירט פֿון זייער טאָכטער. זיי האָבען בעשלאָסען פֿאַר יעדען פּרייז זי אויפֿצוזוכען, עווענטועל דערגעהן וואו און ווען זי איז געשטאָרבען.

מיט איינגע חדשים צוריק איז אַ בעקאַנטער פֿון די פּאָגעל'ס, אַ געוויסער באַכנער געפֿאָהרען אויף אַ לוסט-רייזע צו זיינע קרובים אין גאַליציען. די פּאָגעל'ס האָבען זיי בעקאַנטמען פּשוט בעשוואוירען ער זאָל טון אַלץ, וואָס ס'איז מעגליך אין דערגעהן וואָס ס'איז געווען מיט זייער קינד. דערביי האָבען זיי איהם געזאָגט, אַז ער זאָל אויף די זוכענישען נישט קאַרגען קיין געלד, זיי וועלען איהם אַלע הוצאות אומקערען מיט דאַנק.

באַכנער האָט זיך צו זיין אויפֿגאַבע גענומען מיט'ן גאַנצען פֿרעה. ער האָט גענומען אויספֿרעגען זיך ביי די איינוואוינער פֿון פּיסטין, ביי די איינוואוינער אין קאָלאָמעאַ, און די דערפֿער אַרום, און ענדליך האָט איהם איינער צוגעזאָגט צו ווייזען פּאָגעל'ס טאָכטער, אויב ער וועט איהם געבען דערפֿאַר 100 דאָלאַר. באַכנער האָט מסכּים געווען אויף דער סומע, אויב ער וועט פֿאַקטיש זעהן די געזוכטע. גרויס איז געווען באַכנער'ס איבעראַשונג, ווען מ'האָט איהם אַריינגעפֿיהרט אין אַ קליינער פּויערישער כאַטע. וואו ס'איז געשטאַנען אַ בארוועסע שיקסע מיט אַ פּאָר רויטע באַקען, און מ'האָט איהם אָנגעוויזען אויף איהר אַלס די טאָכטער פֿון די פּאָגעל'ס. ווען נישט דער ספּעציעלער סימן וואָס די מוטער האָט געגעבען וועגען איהר טאָכטער, וואָלט באַכנער קיין אופֿן נישט געגלויבט, אַז דאָס איז אַ יודיש קינד. דער אונוויסענדער האָט בעקומען זיינע פֿערדינטע הונדערט דאָלאַר און באַכנער האָט טעלעגראַפֿירט קיין אַמעריקאַ צו די פּאָגעל'ס, אַז זייער טאָכטער איז געפֿונען געוואָרען. פּאָגעל מיט זיין פֿרוי זענען גלייך אויפֿגעשטאַנען אויף די ערשטע בעסטע שיף, וואָס איז אָפּגעגאַנגען קיין אייראָפּאַ און האָט זיי זענען זיי אָנגעקומען און שוין פֿאַסטען, וואו עס האָט זיי שוין ער... באַכנער און זייער טאָכטער. די בעגעגעניש פֿון די עלטערן מיט זייער טאָכטער איז געצוואונגענערהייט אָפּגעשטאַנען, קינד, איז נישט צו בעשרייבען.

צוזאַמען מיט זיי האָט זיך געפֿאָהרען ... ס'גאַנצע שטעטעל. פּאָגעל מאַכט ... אַלע בעמיהונגען, אַז זיין טאָכטער ... זאָל ווערען בקרוב אַלס 21 יאָהר ... קענען מיט איהם מיטפֿאָהרען קיין ... רוקאַ.

—§—

רוסלאַנד'ס צוקונפֿט

(ענדע פֿון זייט 3)

פֿון דעם רוסישען פּראָלעטאַריאַט ... שרייבט באָוער, „ער זאָל שריט ... שריט, און נישט שטעלענדיג אין ... די סאָציאַליסטישע רעוואָלוציע ... דער דיקטאַטור, אויסקעמפֿען דעם ... בוי פֿון דעם טראָאַר, שריט-נאָך ... ווידער איינפֿיהרען די רעכט אויף ... דיווידועלער פֿרייהייט, אויף דער ... טיגער פֿרייהייט פֿון דעם יחיד, ... אויך דער זעלבסטבעשטימונג פֿון ... גאַנצען כלל."

עס זענען דאָ אין באָוער'ס אַרטיקל נאָך אַ פּאָר שטעלען וואָס פֿערדינען אונזער אינטערעס. איך ווילט זיך ... כען אַ פּאָר קריטישע בעמערקונגען צו זיין גאַנצען געדאַנקען-גאַנג. ... לאָזען דאָס איבער אויף אַן אַנדער מאָל.

טאַריאַט אויפֿגעוועקט געוואַלדיגע אינטעלעקטועלע און מאָראַלישע כּחות. אין דער זעלבער מאָס, אין וועלכער עס וועט זיך הויבען דער לעבענס-ניוואָ און דער קולטור-ניוואָ פֿון די רוסישע אַרבייטער, וועלען זיי אויך נישט קענען מעהר איבערטראָגען דעם דעספּאָטיזם פֿון דער גע-פּע-אוּ און דעם פּאָליציי-שטאַאַט פֿון דער דיקטאַטור; וועט זיי ווערען נויטיג, ווי אין לעבען, דאָס רעכט אויף פֿרייע ריידע, פֿרייע קריטיק, פֿרייע אָרגאַניזאַציע, פֿרייע זעלבסטבעשטימונג פֿון דעם כלל."

אָט די עקאָנאָמישע און אינטעלעקטועלע ענטוויקלונג פֿון דער אַרבייטער-שאַפֿט, מיט די נייע פּאָליטישע בעדערפֿענישען, וואָס ליגען איינגעשלאָסען אין איהר, עפֿענט אויף אַן אַרבייטס-פֿעלד פֿאַר דעם סאָציאַליזם. „מיר מוזען רו...

—§—

פון לאדזער האנדעלס-געריכט

§

באנקראטען, נאדזארען און גלייט-בריף

ערקלערט פאר באנקראט גוסטאוו מאוק

(5) דאס האנדעלס-געריכט האט נעכטען ערקלערט אנ'אויפהאלטשטיש דעם אינהאבער פון עלעקטראטעכנישען ביורא און רעפעראציע-ווארשטאטען, גוסטאוו מאוק, פעטריקאווער 240. דער אויפהאלטשטיש איז ערקלערט געווארען אויף דער פאדערונג פון די פירמעס: פוילישע ווארשטאטען פון סימענס אקצ. געזעלשאפט פערא עלעקטריקום", „אסא דאס", פעראייניגטע זשארובקעס, פאבריק און עלעקטרישע געז. גאנדעס".

גוסטאוו מאוק האט אין דעצעמבער 1931 דערלאנגט אין געריכט א בימע ווענען א געריכטס-אויפזיכט, אבער אין דער זעלבער צייט האבען זיינע קרעדיטארען פערלאנגט צו ערקלערען איהם פאר באנקראט. דאס געריכט האט ביידע בקשות אפגעווארפען. ביידע צדדים, ה. ה. מאוק און די קרעדיטארען האבען אנגעקלאגט די רעציזיע פון לאדזער געריכט און אפעלאציע-געריכט.

אונטערזוכענדיג האבען אבער די קרעדיטארען פעסטגעשטעלט, אז מאוק האט נאכ'ן אורטייל פון געריכט פערקלענער'ט זיין פערמעגען אויף א צענט חלק, ה. ה. פון 65 טויזענד זל. אויף 6.500 זל. א חוץ דעם האט ער בעהאלטען א סך ווערט זאכען. אויפ'ן גרונד פון די דאזיגע פאקטען האט דאס געריכט ערקלערט מאוק'ן אנ'אויפהאלטשטיש". דער בילאנס פון דער באנקראטירטער פירמע אויפ'ן 31 דעצעמבער געשלאסען געווארען מיט א סומע פון 161,341 זל.

אלס קוראטאר איז בעשטימט געווארען אדוו. גרינבערג, אלס ריכטער-קאמיסאר — דער האנדעלס-ריכטער יעקב מינץ.

* * *

דאס געריכט האט אפגעווארפען די בקשה פון די קרעדיטארען פון דעם באנקראטירטען סוחר זיגמונט ליפינסקי צו ערקלערען א צוגאב-באנקראט ליפינסקי'ס שוואגער, וולאדיסלאוו קרושינסקי, וועלכער זאל זיין געווען א שותף צו ליפינסקי'ס בעקערייי. דאס געריכט האט אנגעפונען, אז מ'קען נישט ערקלערען קיין „אויפהאלטשטיש" קרושינסקי'ן גיט צו שטעלענדיג קיין גענוגענדע בעווייזען, אז דער לעצטער איז פאקטיש געווען א שותף צו דער בעקערייי.

עלטערן-פערזאמלונג

פון ציוני. יוגענט ארגאניזאציעס

שבת אווענד האט די היגע ציונ. יוגענד-ארגאניזאציע צוזאמענגערופען א פערזאמלונג פון די עלטערן פון איהרע מיטגלידער.

דער פארזיצער פון דער ארגאניזאציע ה' מנחם לעווין ערקלערט, אז דער צוועק פון דער פערזאמלונג איז צו שאפען אנ'ענגערן קאנטאקט צווישען דער ארגאניזאציע און די עלטערן פון קינדער. דער רעדנער שטרייכט אונטער די לייסטונגען פון דער ארגאניזאציע פאר דער נאציאנאלער ערציהונג פון דער יוגענד. איבערהויפט צווישען דער יוגענד, וועלכע בעזוכען פוילישע מיטעל-שולען און זענען אפגעריסען פון יודישען לעבען.

פרל. שאיע האלט דאן א רעפעראט וועגען דער ערציהונג פון דער יוגענד, אפשטעלענדיג זיך הויפטזעכליך אויף דער מעגליכקייט און נויטווענדיגקייט פון געמיינזאמער ערציהערישער צוזאמענארבייט פון שולע, הויז און ארגאניזאציע.

נאך א לענגערער דיסקוסיע וועגען די סיסטעמען פון ארגאניזאציאנעלער ארבייט, אין וועלכע עס בעטייליגט זיך א גרעסערע צאהל עלטערן, ווערט אויסגעוועהלט אנ'עלטערן-קאמיטעט פון די ה"ה: ד"ר פרוידא (פארזיצ.) ש. לעווין, בירענבוים, סטאראפאלסקי, לעווין, קארנבלום, און די פרויען קארפאווסקא, פריים און זיידעמאן.

די אלגעמיינע פערזאמלונג

פון דער קרעדיט-געזעלשאפט

כנוטכנדיגונג צווישען די יודישע און קריסטליכע הויז-בעזיצער-פעראיינען

(אג) געכטען אווענד איז אין לאקאל אויף פאמארסקא 19 פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון דער לאדזער קרעדיט-געזעלשאפט. אין דער פערזאמלונג האבען זיך בעטייליגט 500 הויז-בעזיצער פון לאדז און די פאר שטעט. געעפענט די פערזאמלונג האט פרעזעס באגדאנסקי און אלס פארזיצער איז אויסגעוועהלט געווארען ה' י. יוזעף פאגאנאווסקי, דער ביורא-דירעקטאר ה' נאיעוויטש גיט אב דעם בעריכט פון פערגאנגענעם יאהר און נאך לאנגע דעבאטען ווערט ער אנגענומען. דאן לייענט דירעקטאר נאיעוויטש דעם פרעלימינאר-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1932, וועלכער שליסט זיך אויף א סומע פון 649,260 זל.

אין די דעבאטען בעטייליגען זיך א גאנצע רייהע מיטגלידער ווי ה. פרעזעס מ. העלמאן, טורקעלטויב, פרוסאק סאפינסקי, זווירע און אנד.

ס'רוב רעדנער זאגען זיך ארויס, אז דער אזוי גערופענער גראש אדמיניסטראציני פון ¼ פראצ. יעהרליך אויף א האלבען פראמיל און אז די לאדזער דעלעגאטען אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די קרעדיט-געזעלשאפטען אין פעטריקאוו זאלען זיך בעמיהען צו פערקלענערן דעם צונו-פוס פון די ליסטען פון 8 אויף 5 פראצ.

נאך די דעבאטען איבער'ן בודזשעט איז מען צוגעטרעטען צו די וואהלען. לויט פערשטענדיגונג וואס איז נאך פארגעקומען דינסטאג אווענד צווישען דעם יודישען און קריסטליכען הויז-בעזיצער פעראיין, האט נאר פיגורירט 1 קאנדידאטען-ליסטע, אויף וועלכער עס האבען פיגורירט אלס קאנדידאטען אין דער דירעקציע די ה"ה יוזעף פאגאנאווסקי גוסטאוו קלוקאוו און אלס פערטרעטער סטאניסלאוו בארטשאק.

אין אויפזיכטס-קאמיטעט: עדמונד באגדאנסקי, יאן בערנארסקי, יעזשי דרעווינג און מאקס שאט. די ליסטע איז דורכגעגאנגען מיט'ן גרעסטען רוב שטימען.

ארום האלב 1 ביינאכט האט זיך די פערזאמלונג געענדיגט.

§

האט אויפגעריסען זיין פרוי מיט א „הארמאט"...

גייוואלדישע נקמה פון א פערברעכערישען מאן. - פערטוישט זיין ווייב אויף א ראמע פון אבגרונד. — דער קרבן געפינט זיך איז א שווערען צושטאנד אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל

זעהר א מורא'דיגע געשיכטע, וואס קען באמת נאר געבוירען ווערען אין דער פאנטאזיע פון א קראנקען מוח, האט די טעג פאסירט אין סאמען מיטען פון אונזער שטאט.

די שרעקליכע געשיכטע האט אנגעהויבען זיך שוין א פאר-געשיכטע, וואס ציהט זיך נישט מעהר און נישט ווייניגער ווי גאנצע דרייצעהן יאהר.

מיט דרייצעהן יאהר צוריק איז אין לאדז געשטארבען א בעקאנטער היגער גביר, א בעזיצער פון זיבען הייזער אויף די היגע הויפט-גאסען. ער האט איבערגעלאזט זיין ריזיג פערמעגען צו 8 קינדער, וועלכע האבען, ווי דער שטייגער איז, לאנג זיך ארומגעקריגט בעם צעטיילען זיך מיט דער גרויסער ירושה. אלע יורשים זענען חשוב'ע, אנשטענדיגע בירגער און מ'קען זיי גוט אין די היגע פילאנטראפישע קרייזען, א חוץ איינעם דעם יונגסטען, וועלכער איז אוועק אויף א גליטשיגען וועג.

ארייפעקומענדיג אין זיינע הענד אזא פערמעגען, האט ער, דאס מיזיניקעל, וואס די איניציאלען פון זיין נאמען איז ה. ר. (צוליב זיין חשוב'ע פאמיליע ווילען מיר נישט איבערגעבען דעם נאמען) — גענומען ארומפאהרען אין דער וועלט, דאס איז געווען זיין איינציגע „בעשעפטיגונג". מיט קיין אנדערע זאכען האט ער זיך דאך נישט געדארפט פערנעמען. וועגען פרנסה האט ער, כ'לעבען, נישט געדארפט זארגען! ער איז אויסגעוועזען וואו די וועלט האט נאר אנ'עק און, אלס עלעגאנטער לעבע-מאן, האט ער זיך אפגעשטעלט אין פאריז, וואו ער האט זיך באמת געפיהלט, ווי א פיש אין וואסער, ער האט דארט ארומגעהוליעט עטליכע יאהר, דאס געווארפען מיט געלד אויף רעכטס און לינקס, ביז אין א שעהנעם העלען טאג האט ער זיך ארומגעזעהן, אז אויב ער זאל ווייטער פיהרען אזא לעבען, וועט ער ארויס פון די פאריזער שאנטאנעס, דאנסינגס און קארטען-הייזער מיט איבערגעדרעהטע קעשענעס. ער האט צו זיך א זאג געטהון: „ברודער, האלט אין די ליינצעס!" און דאס איז ווירקליך געווען אין דער לעצטער צייט. ווייל נישט געקוקט אויף זיין פערשווענדעריש לעבען, איז איהם נאך געבליבען אזא אפוטוקי, וואס זאל איהם ערלויבען צו טראגען דעם טיטעל גביר.

ער האט אנגעהויבען צו ווערען א „שטולער" מענש. ער האט אויפגעהערט צו בעזוכען די הולטאיסקע ערטער און א דאנק זיינעם א פריינד, האט ער בעקומען אנ'אנטרויט אין די הייזער פון די געבילדעטע, רייכע פראנצויזישע יודען. דארט האט ער זיך בעקענט מיט א שעהנער „מאמזעל", עס האט נישט לאנג געדויערט און עס האט זיך צופלאקערט צווישען זיי א פייערדיגע ליבע, וואס האט זיך געענדיגט דערמיט, וואס ה. צ. האט מיט איהר חתונה געהאט, בעקומען א נדן פון צעהן טויזענד דאלאר און אוועק מיט'ן יונגען ווייבעל אהיים קיין לאדז. דא איז איהם דאס פראנצויזישע ווייבעל גיך נמאס געווארען. ער האט אנגעהויבען אויפ'ן אלטען שטייגער, צוריק צו בעזוכען פרעהליכע ערטער און דארט האט ער זיך בעקענט מיט עפעס א פרוי פון אפגרונד און זי האט געמאכט אויף איהם אזא שטארקען איינדרוק, אז ער האט גאנצע טעג און נעכט פערברענגט מיט איהר אין ווין, קארטען און „ליבע".

זיין נייע „דאמע" האט אויסגעאיבט פשוט א טייוולאנישען איינפלוס און ער האט בעשלאסען זיך צו שיידען מיט דעם „פראנצויזין" און אוועק וואוינען מיט איהר. די „פראנצויזין", וועלכע האט ליב געהאט איהר מאן, האט דערפיהלט, אז דער מאן קלויבט זיך זי צו פערלאזען און נאך פיל סקאנדאלען האט זי בעשלאסען איהם ארויסצוווארפען פון וואנג. ווען צ. איז געשלאפען, האט זי אונטערגעצונדען זיין בעט, אבער צ. האט זיך בעצייטענס געכאפט און האט זיך געראטעוועט. די „פראנצויזין" איז איבערגעגעבען געווארען דעם געריכט און איז אפגעזעסען אין טורמע א לענגערע צייט. צ. איז דאן אוועק וואוינען מיט זיין נייער „בעשיצערין". ווען די פראנצויזין איז ארויס פון טורמע, האט זיין „סאבאנקע" געדינגען פארשיינען פון דער אונטערוועלט, וועלכע האבען זי בעגעגענט ארויס געהענדיג פון טורמע מיט אזא „ברוך הבא", אז זי איז א שווער פערוואונדעטע אוועקגעפיהרט געווארען אהיים.

נאכדעם זענען געפיהרט געווארען אונטערהאנדלונגען וועגען א גט. אבער די „פראנצויזין" וויל נישט הערען דערפון.

אזוי האט זיך די געשיכטע געצויגען עטליכע יאהר, ביז די פערגאנגענע וואך האט דער מאן אויסגעקלערט א טייוולאנישען פלאן פטור צו ווערען פון זיין פרוי, וועלכע שטערט איהם חתונה צו האבען מיט זיין געליבטער.

אין די קויהלען, וואס זיין פרוי פלעגט קויפען, האבען זיינע „מענשען" אריינגע-ש.מ עפעס אנ'אויפרייס מאטעריאל נים ווימענדיג פון גארנישט. האט די פרוי בעת די פרעסט, אנגעפאקט א פילען אויווען מיט קויהלען און האט זיך אוועקגעזעצט בעם טיש לייענען א בוך. זייענדיג פערטיפט אין לייענען, האט דער אויווען געטהון א שרעקליכען קראך און איז זיך צופלויגען אין אלע זייטען. עטליכע ציגעל זענען איהר געפלויגען אין קאפ אריין און זי איז געבליבען ליגען א האלב טויטע אויף דער פאדלאגע.

אויף דעם שרעקליכען אויפרייס זענען געקומען צולויפען די שכנים, וועלכע האבען אלארמירט די פאגאטאוויע. אין א זעהר שווערען צושטאנד איז די אומגליקליכע אפגעפיהרט געווארען אין פאזנאנסקי'ס שפיטאל.

עס זענען דערווייל נישטא קיין פאקטן. וואס זאל בעווייזען, אז דער מאן האט עס געטהון, אבער די פרוי ערקלערט קאטעגאריש, אז דאס איז די ארבייט פון איהר מאן.

בערל לעקערט קומט קיין לאדז

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, קומט איבערמארגען קיין פוילען אויף געצעהלטע טעג דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן און מיטגליד פון דער עקזעקוטיווע פון סאציאליסטישן אינטערנאציאנאל, בערל לאקער. דער צוועק פון זיין קומען איז אויפצוקלערען פאר דער יודישער עפענטליכקייט די אקטועלע ציוניסטישע פראבלעמען. אויסנוצענדיג די אנוועזענהייט פון ה' בערל לאקער אין פוילען, האט די לאדזער „ליגע פאר'ן ארבייטענדען ארץ ישראל" פערבעטען דעם חשוב'ען גאסט קיין לאדז אויף א פארלעזונג. די דאזיגע פארלעזונג וועט פארקומען דינסטאג, דעם 8 מערץ, אין פילהארמאניע. די פארלעזונג האט ארויסגערופען א פערשטענדליכען אינטערעס צווישען די ברייטע יודישע קרייזען.

פראטעסט פון די שטאטישע אנגעשטעלטע

האט געטראגען א ריין עקאנאמישען כאראקטער

(§) היות ווי אין שטאט האבען זיך פערשפרייט קלאנגען, אז דער פראטעסט-שטרייק פון די שטאטישע אנגעשטעלטע האט אויך געטראגען א פאליטישען כאראקטער, אינפארמירט מען אונז פון פעראיין פון די שטאטישע אנגעשטעלטע, אז די קלאנגען האבען נישט קיין שום יסוד; דער שטרייק איז געווען א ריין עקאנאמישער. די שטאטישע אנגעשטעלטע וועלען ווייטער קעמפען צו נאוועלזירען דאס געזעץ. וואס נעמט צו ביי זיי דאס רעכט, וואס איז זיי געזיכערט געווארען דורכ'ן העכסטן געריכט.

שייקע וואוינונגס-גנבים און פאסער'ס

פאר'ן לאדזער געריכט

(§) די פאליציי פון אלעקסאנדרער האט נאך א לענגערער אבסערוואציע פערהאלטען די גנבים יוזעף ראשקעוויטש און ווארצלאוו שיקארסקי. נאך דער ערשטער אויספארשונג האבען די חברה-לייט אויסגעגעבען זייערע שותפים: לעאן ראשקעוויטש, וולאדיסלאוו שידלאווסקי, זיימונט פראנטשישקאווסקי און באלעסלאוו פוראלא.

זיי אלע האבען זיך מודה געווען אין אויסגעפיהרען א רייהע גנבות, מייסטענס פון קאלאניאל-ארטיקלען, וואס זיי האבען פערקויפט צו ראבערט קראוזע, אראלף קראן און פיליפ באס.

נעכטען איז די גאנצע חברה געשטאנען פאר'ן געריכט. שיקארסקי און יוזעף ראשקעוויטש זענען פערמשפט געווארען צו 10 חדשים תפיסה יעדער, לעאן ראשקעוויטש און שידלאווסקי צו 8 חדשים תפיסה יעדער. באס און פוראלא צו 6 חדשים תפיסה, קראוזע און לעאן זענען בעפרייט געווארען.

מאגיסטראט וועט אפרעכנען פאר'ן שטרייק

(ב) ווי מיר דערוויסען זיך, וועט דער מאגיסטראט פאר'ן עהרענעמטונגען פראטעסט-שטרייק פון די שטאטישע אנגעשטעלטע ביי זיי אפגעשלאגען ווערען דער לוין פאר דעם טאג.

פערזאמלונג פון סוחרים-ארגאניזאציעס

פראקלאמירט נ'אקציע צו פערביליגערן דעם פרייז פון עלעקטריע

(§) דער סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 69) האט אויף נעכטען צוזאמענגערופען א פערזאמלונג פון פארשטעהער פון אלע היגע סוחרים - ארגאניזאציעס, כדי אונטערצונעמען א אקציע צו פערביליגערן דעם אפצאהל פון עלעקטרישען שטראם.

אין דער פערזאמלונג האט אויך אנטייל גענומען א פארשטעהער פון „לאקאטאר" און פון הויז-בעזיצער פעראיין.

אלס פרעזעס פון דער פערזאמלונג איז געוועהלט געווארען ד"ר זילבערצווייג פון „לאקאטאר". אבסעסארען: אדוו. גאלדבערג יורי-קאנסול פון סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 69), ראטמ. פ. לארי פון סוחרים-פעראיין (פעטריקאווער 73) און א דעלעגאט פון הויז-בעזיצער פעראיין (פאמארסקא 18).

אלע רעדנער האבען אנגעוויזען, אז אין דער זעלבער צייט, וואס די קאנסומענטען פון עלעקטר. שטראם צאהלען 74 גר. פאר א קילאוואט דעם אינקאסענט, דאנעגען ווען עס קומט אויס צו צאהלען אין דער עלעקטראווניע — קאסט עס שוין 80 גראשען! און אויסער דעם געהט נאך צו 12 און האלב פראצ. שטייער. אזוי אז בעת וואס דער אינדוסטריעלע רצאהלט גראשענס מו' דיפ ריזואט-פערזאן צאהלען שרעקליך הויכע פרייזען.

נאך א לענגערער דיסקוסיע איז אנגענומען געווארען צו וועהלען א קאמיטעט פון פארשטעהער פון אלע לאדזער ארגאניזאציעס, וועלכע האבען אלס אויפגאבע צו שטעלען זיך אין קאנטאקט מיט דער האנדעלס-קאמער און בשותפות אוי ארביימען א מעמאריאל צו דער עלעקטראווניע.

צום סוף איז בעשטימט געווארען איינצוארדנען איינינע מיטינגען אין שטאט כדי צו געבען מעגליכקייט דער גאנצער בעפעלקערונג צו בעקענען זיך מיט דער אקציע.

§

פרוי שטארבט פלוצלינג אין גאס

(§) פאר'ן הויז אויף קאנסטאנטינער 53 איז פלוצלינג געשטארבען א אומבעקאנטע פרוי אין די מיטעלע יאהרען. די גלבע הילף האט דעם טויטען קערפער אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום. דעם נאמען פון דער פרוי איז פארלויפיג נים געלונגען פעסטצושטעלען.

בונט פון פראסטיטוטקעס אין א שפיטאל

(אג) אין מאריא מאגדאלענא'ס שפיטאל אויף טראמוואיאווא גאס איז אויסגעבראכען א בונט פון פראסטיטוטקעס, וואס געפינען זיך אין שפיטאל געגען דעם צו שטרענגען שפיטאל רעזשים.

די אנגעקומענע פאליציי האט ארעסטירט די אנפיהרערינס פון בונט.

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען - לעבען אין פוילען.

נעשריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט"

פון לעאן גאלדמאן

(72-טע פארזעצונג)

איך בין פורת, אז אויך מיר, ווי אלע צושויער, איז א שוידער אדורך איבער'ן לייב, אנקוקענדיג דעם מענש, וועלכער איז רוהיג געשטאנען צווישען דער מחנה לייבען און טיגער'ס, וועלכע זענען אט געשפרונגען פאר איהם און אט זיך אויסצויגען אויף דער ערד מיט הכנעה.

איך האב בעוואונדערט דעם מענש, וועלכער האט בלויז מיט דער קראפט פון זיין בליק געצוואונגען די שרעקליכע בעסטיע זיך אונטערצוגעבען זיין ווילען, הגם דאס ברומען פון די חיות האט נישט אויפגעהערט אויף קיין מינוט.

בלויז איין טיגער האט זיך נישט געוואלט אונטערגעבען זיין ווילען. אונבעוועגליך איז ער געלעגען אין א ווינקעל פון דער שטייג און האט מיט די אויגען נאכגעפאלגט אלע בעוועגונגען פון דעם בעצוויינגער.

איך האב א ציטער געטון אין מאמענט, ווען ער האט זיך ענדליך געווענדעט צו איהם און א טופע טוענדיג מיט'ן פוס האט ער דערלאנגט א שמיץ איבער'ן נאקען און דעם טיגער געצוואונגען אויפצושטעהן.

עס זענען אוועק עטליכע מינוט, ביז דער טיגער האט זיך ענדליך אויפגעהויבען פון זיין ארט, ברומענדיג בייז, אבער באלד האט ער זיך צוריק צוזעקגעלעגט אויף זיין ארט.

צוזאמען מיט אלע אנדערע צושויער האב איך גע-וואלט, אז דאס שרעקליכע שפיל זאל זיך ענדליך ענדיגען, אבער דער העלדישער בעצווינגער האט זיך נישט געוואלט אונטערגעבען און האט דעם טיגער נישט געלאזט צורוה ביז ער ה אט נישט ווידער געמאכט זיינע טעגליכע איבונ-גען.

ערשט דעמאלט האט נאטאן זיבערט זיך בערוהיגט און אויסשיסענדיג מיט א רעוואלווער, וועלכען מען האט איהם דערלאנגט דורך די קראטען פון דער שטייג, האט ער געגומען ארויסגעהן.

מיט די אויגען, וועלכע ער האט אלץ געהאלטען גע-ווענדעט צו די חיות, האט ער זיך פאמעליך דערנעהנטערט צו דעם טירל פון דער שטייג. ער האט זיך שוין געפינען נעבען דעם טירל און דאס פובליקום האט שוין פרייער אפגעאטעמט ווי... פלוצלונג איז געשעהן עפעס שרעקליכעס.

מ'האט נישט געוואוסט. זיבערט האט זיך פלוצלונג אויסגעגליטשט און אומגעפאלען אויף דער ערד.

דאס בלוט איז אלעמען פערגליווערט געווארען.

דער חיות-בעצווינגער האט זיך געפרובט ארויפהויבען און דאס וואלט זיך איהם איינגעגעבען, ווען נישט דער טיגער, וועלכער האט זיך בליץ-שנעל א וואָרף געטון אויף איהם מיט א שרעקליכען פרויב.

עס האט זיך געדאכט, אויב די איבריגע, אז אין חיות האט זיך פלוצלונג אויפגעוועקט דעם דורשט נאך בלוט. לכתחילה האבען זיי גאנץ גלייכגילטיג געקוקט אויף דעם אומגעפאלענעם בעצווינגער; דערזעהענדיג דעם שפרונג פון דעם טיגער, זענען אויך זיי צוגעשפרונגען צו איהם.

צווישען פובליקום האט זיך פערשפרייט א שרעקליכע פאניק. די צושויער האבען געשריגען און געטופעט מיט די פיס. די פרויען האבען געחלש'ט. די צירק-דינערשאפט, וואס איז געווארען שרעקליך איבעראשט, האבען זיך גע-ווארפען, לעבען דער שטייג, בעמיהענדיג זיך מיט אייזערנע שטאנגען אוועקצוטרייבען די חיות פון זייער קרבן, אבער שוין ערפאלג.

ערשט עטליכע רעוואלווער-שאסען האבען געצוואונגען די צובעסטיעוועטע חיות ארויסצולאזען פון זייערע נעגעל דעם אומגליקליכען קרבן.

דער ארעמער נאטאן זיבערט האט אויסגעזעהן שרעקליך, ווען מען האט איהם ענדליך ארויסגעצויגען פון דער שטייג.

מען האט איהם זארגנגערופען אין דער גארדעראבע, וואוהין מען האט אריינגעטראגען דעם אומגליקליכען.

איך האב אנגעקוקט די וואונדען, וואס דער טיגער האט איהם געמאכט מיט די שארפע ציין און נעגעל און איך האב גלייך דערקענט, אז עס איז שוין נישטא קיין שום האפנונג צו דערהאלטען איהם ביים לעבען.

אין מאמענט, ווען איך האב מיך איבער איהם אראפגעבויגען, האב איך דערזעהן נעבען זיך שטעהן א פרעכטיג שעהן יונג מיידעל, וואס האט זיך מיט א געשריי פון ווע-טאג געווארפען אויף דעם קערפער פון דעם צעפליקטען חיות-בעצווינגער.

דא האט דאקטער גריינשטיין איבערגעריסען און ער האט זיך אפגערוהט, קוקענדיג מיט די בליקען אין דער ווייט, ווי ער וואלט דאס, פון וועלכען ער דערציילט איצט געזעהן פאר די אויגען פון זיין נשמה.

— דאס איז געווען די טאכטער פון נאטאן זיבערט, א יור, וואס האט אזוי געשטאמט פון יאהאנעסבורג, אפריקא. פון דעם איז זי געווען שרעקליך פערצווייפעלט.

— פאטער, טייערער פאטער! — האט זי געשריגען מיט א הארץ-רייסענד קול — עפענדיגע אויגען! דערבארם דיך איבער דיין אומגליקליכער אנגא און לאז זי נישט איבער אליין אויף דער וועלט.

מ'האט קוים געקענט אוועקרייסען דאס ארעמע קינד פון דעם צעקאלעטשעטען און מיך צוגעלאזט צו איהם.

נאך לאנג דערנאך, אין איך האב שוין געהאט גע-געבען די הילף דעם פערוואונדעטען, האב איך אלץ גע-הערט איהר פערצווייפעלט געשריי. ביינאכט האט עס מיך נישט געלאזט איינשלאפען, אויפוועקענדיג מיך יעדע פאר מינוט. אבער נישט בלויז דער קלאנג פון דער שטים פון אט דעם מיידעל האט מיך פערפאלגט; נישט ווייניגער האט געריהרט מיין הארץ דער אויסדרוק פון איהרע פרעכטיגע בלאהע אויגען, אין וועלכע עס האט זיך אפגעשפיגעלט איר גאנצע נשמה. און ווען איך בין אין דער פריה ענדליך איינגעשלאפען, האב אפילו אין שלאף אלץ געזעהן דעם ראזיגען בליק.

איך האט זיך אויפגעוועקט זעהר פריה. אנטוענדיג זיך שנעל, בין איך אוועק אין שפיטאל, כדי זיך צו דער-וויסען, וואס זיבערט מאכט.

(פארזעצונג קומט)

אינטערעסאַנטע וועלט-נייעס אין בילדער

די „אייביגע שטאָט" אין שניי

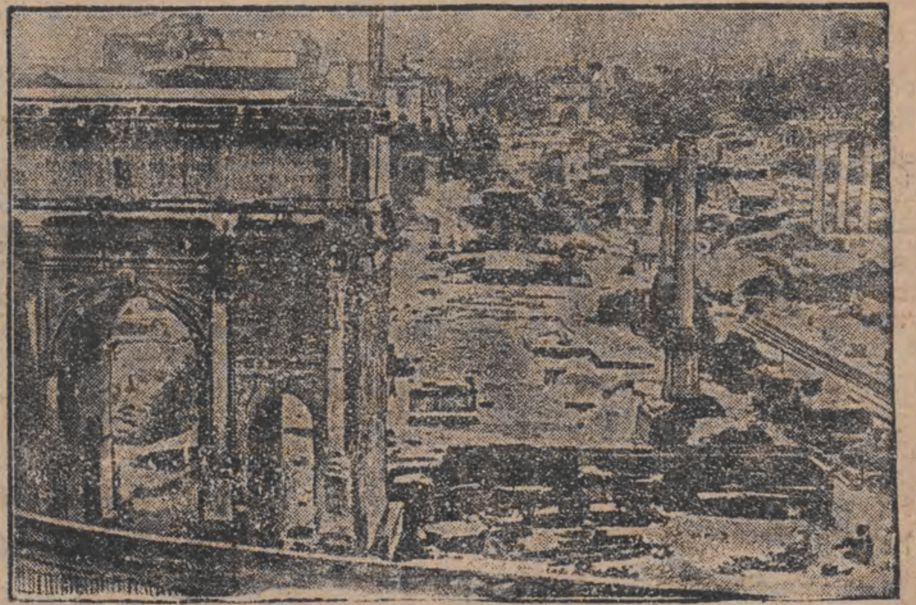

אַ שטאַרקער שניי-פאַלונג האָט די ווינדערליכע איבערבלייבענישן פון איטאַליענישער אייביגער שטאָט אין אַ ווינטערקלייד. אין פאָדערגרונד, דער „פאָרום ראָמאַנום", דער עלטסטער פּלאַץ אין רוים.

רוגבי — דער ספּאָרט פאַר מענער

אַן ענגלישע מאַנשאַפט האָט אין בערלין דורכגעפירט אַן אינטערעסאַנטן רוגבי-מעטש; דאָס שפּיל איז ענליך צום פוסבאָל, מען מעג אָבער דעם באַלעם וואַרפן אויך מיט דער האַנט און בכלל אָנווענדן יעדע געוואַלט נעגן געגנער.

גרעטאַ גאַרבאָ און ראַמאָן נאָוואַראָ

אין דער אַמעריקאַנער קאַריקאַטור.

בעריהמטער פליהער בערטראַם פליהט קיין כינאַ

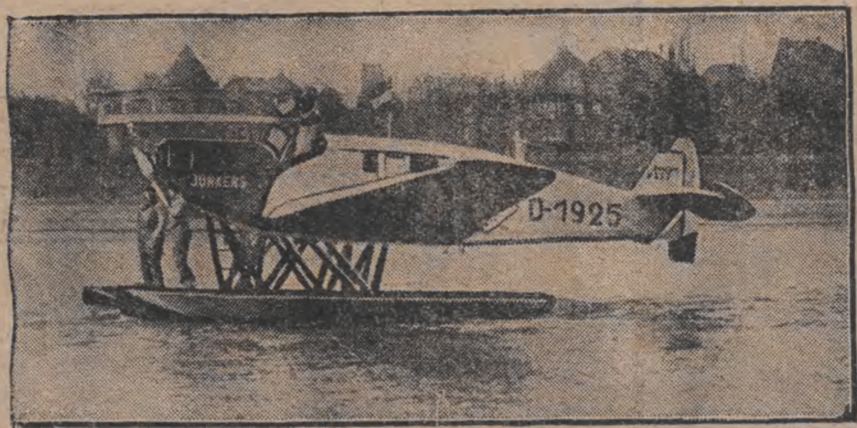

דער פליהער האָט זיך אָנגעהויבן אויפ'ן רהיין און קעלן געגענאיבער דעם אויסשטעלונגס-געביט (אין הינטער-גרונד).

זשעראַלדינע פערער

בעריהמטע אַמעריקאַנער זינגערין איז געוואָרען 50 יאָהר אַלט. זי טרעט איצט אויף מיט גרויס ערפאָלג אין בערלין.

טסורוטאַ, זיגער פון דער אָלימפּיאַדע

איינער פון די בעסטע יאַפּאַנישע ספּאָרטלער זאָל זיין געפאַלען אין די בלוטיגע שלאַכטן פאַר שאַנכאַי.

אין דער הויפּט-ראָלע: **NORMA SCHEARER** — פון היינט און ווייטערדיגע טעג אין קלאַנג-קינאָ-טעאַטער „RAKIETA" SIENKIEWICZA 40.

„די גרושה"

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
1 זאַוואַדזקאַ 1
נאָר פאַר וו נערישע הויט-קראַנקהייטען און מענערשוועכע אַנאַליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפּער. קאָנסיליומס מיט ספּעציאַליסטען פון אוראָלאָגישע און נערוועז-קראַנקהייטען.
קוואַרץ-לאַמפּ-עלעקטרישער הייל-קאַבינעט • קאָסמעטיק.
טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אָבענד
זונטאָג פון 9 פריה ביז 2 נאָכמ.
געזונדערע קאַרטע-צימער פאַר פרויען.
וויזיט 3 זל. טעס

פּראַצאָווניע פון אָרטאָפּעדישע און געוועהנליכע שיך
Wł. Zawilski
לאָדז, זאַכאָדניאַ 52
אויסאַרבייטונג פון שיך פאַר לײַמע אויף קאָרקעס און קינסטליכע פּאָדעשוועס אַלס פערלענגערונג פון קורצען פיס. רעפּאַראַציעס פון פּראָטעזן און טיילען.

דיבור קשה לעינא וקשה לראש (נדרים מ"ו)
טון דאַרף מען און ניט רעדען!
אַלע יודען ערלעדיגען דעריבער זייערע רעכטס-ענינים נאָר אין דעם אונטען אָנגעגעבענעם ביוראָ, וואו ס'ווערען רעדאַגירט און ערלעדיגט לויט'ן אוסטאַוו: פּאַדאַניעס אין שטייער און מיליטער-ענינים, סקאַרגעס און אַפּעלאַציעס אין ציווילע-קאַרנע ספּראַוועס ווי אויך פר. שותפות-אַקטען, דזשערזשאַוועס, ווילאַנטשעניעס א. ז. וו. קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען!
דאָס ביוראָ שיקט אַרויס: מאַניסטן, רעדאַגירט אין געהעריגען טאָן, וועלכע ברענגען אַ געזיכערטען ערפאָלג.
ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר אינקאַסאָ פון פּראָטעסטירטע וועקסלען און אָפענע חובות אויך אויף דער פּראָווינץ ביי דער מיטבעטײליגונג פון רוטינירטע און ענערגישע אינקאַסענטען.
רעכנ'ס-קאָנסולענט
י. ח. בוזין לאָדז, אָגראָדאָוואַ 3
טעל. 191-48

קלאַנג-קינאָ
ZACHĘTA
זגיערזשער-גאַס 26.
היינט און טעגליך! דאָפּעלטער פּראָגראַם!
מיטרייסענדע מייסטערווערק, קלאַנג געזאַנג — א. נ.
ווען ליבע ערוואַכט
אין דער הויפּט-ראָל די ליידענשאַפטליך רייצענדע
BEBE DANIELS
אין דער סביבה פון די באַליבסטע אַקטיאָרען און אַ צאָהל רייכער טאָנץ אַנסאַמבל. רייכע אויסשטאַטונג! הערליך שפּיל! פער'כשופ'טער טעמפּעראַמענט, בערוישט פון ליידענשאַפט!
2-טע בילד.
פּויליש רעדענדיגער פילם, אַ דראַמע — א. נ.
„די שטים פון הארץ"
הויפּט-ראָלען: **Romanówna i A. Żabczyński**
אָנהויב פון די פאָרשטעלונגען: טעגליך פון 4 נ.מ. שבת, זונטאָג און הגאות 12 אַ ייגער מיטאָג. דער זאַל איז גוט בעהייצט.

פאַר 10 זל. אַ חודש
לערנען מיר אויס גרינדליך בוכהאַלטעריע איינפאַכע און דאָפּעלטע, האַנדעלס-קאָרעספּאָנדענץ (אין פּויליש, דייטש, פראַנצויזיש) מאַשין-שרייבען, האַנדעלס-אַריטמעטיק, סטענאָגראַפיע. איך פיהר אויך איין אָפיציעלע האַנדעלס-ביכער און מאַך בילאַנסען זעהר ביליג.
קילינסקיעגאָ 50 קווער אָפיצ. 1-טער שטאָק

עקספּאָרט-פאַבריק
(קאַסע-געשעפט)
זוכט אַ שותף
מיט צירקאַ 10.000 דאָלאַר
אָפּערטען אָפּצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון דער צייטונג אונטער „10,000" 912

אַ שטוב און קוך
מיט אַלע בעקוועמליכקייטען איז זו פאַרמיעטען. אַלעי 1-טער מאַי 23, פראָנט, 2-טען שטאָק, וואוינונג 9.
898

טיול-גאַרדינען
מיט פילעי לעצטע מאָדע פיהרט אויס ביליג בלייוויס. זאַוואַדזקאַ 27, לינקס 2-טער שטאָק.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס, אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 1 ש. פּר

א צימער
אין דער געגענד פון נאָוואָמיעסקאַ גאַס עס קאָן זיין אויף חודש-געלד וו ערם געזוכט.
צו ערפאַהרן ביי וואָלקאָוויטש, נאָוואָמיעסקאַ 24

דרוקזאַכען
ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פיינסטער אויספיהרונג אויסגעפערטיגט.
קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פערלויף פון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.
בוכדרוקעריי
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100-47
פאַכטער: מ. ב. ווײַן

דער שליסעל צום ערפאָלג
איז אַן אַנאָנס אין „לאָדזער טאָגעבלאַט"

דאָס עלעקטראָטעכנישע ביוראָ
Siła i Swiatło
פון וו. קרוקאָווסקי
פּאָלודניאָוואַ 23 טעלעפאָן 139-32
נעמט אָן דורכצופירען אינסטאַלאַציעס פון ליכט און קראַפט, קויפט און פערקויפט מאָטאָרען און ערלעדיגט אַלע אַרט עלעקטרישע איינריכטונגען אויף לייכטע בעדינגונגען.
ביליג, רעעל, שנעל און פּינקטליך!

אַבאָנעמענטס-פּרייז: פאַר 1 חודש אין פּוילען 5 זלאָטיס, אין פראַנקרייך און בעלגיען — 20 פראַנק, אין אַנדערע לענדער 1.25 ... אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100% טייערער. אויסער דער טאַקס מיט 50 טייערער. פון די פּרייזען ווערט נישט אָפּגעגעבען קיין ראַבאַט. פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר'ן טעקסט 16 גר. פּרייסאָן 24 גר., אין טעקסט 40 גר. פּרייסאָן 60 גר. נאָכ'ן טעקסט ... גר. פּרייסאָן 18 גר.

Tłocznia E. i M. Hamburskich. Łódź. Piotrkowska 16. Dzierżawca M. B. Wein

Odpowiedzialny Red.-wydawca ...